

Úvodní stránka>Vaše práva>Práva nezletilých osob při soudních řízeních

Práva nezletilých osob při soudních řízeních

Soudnictvím zohledňujícím potřeby dětí se myslí systémy soudnictví, které zaručují, že jsou na nejvyšší možné úrovni respektována a účinně uplatňována všechna práva dětí.

Přibližně 19 % obyvatel EU (95 milionů) je mladších 18 let. Nezletilé osoby mohou být přímo nebo nepřímo zapojeny do systémů soudnictví členských států několika způsoby, například pokud spáchají trestný čin, jsou-li svědky nebo jsou-li oběťmi trestných činů, pokud hledají azyl, pokud jsou předmětem řízení o osvojení nebo pokud jejich rodiče vedou spor o péči o dítě.

Soudní řízení mohou mít značný dopad na život nezletilých osob a neexistence reakce, která by zohledňovala potřeby dětí, může vést k omezení nebo porušení jejich práv. Pokud vnitrostátní systémy soudnictví navíc postrádají řízení a postupy, které zohledňují potřeby dětí, čelí nejzranitelnější děti (např. děti se zdravotním postižením nebo migrující děti) při požívání svých práv specifickým překážkám.

Právo na přístup ke spravedlnosti by mělo být zaručeno pro všechny nezletilé osoby. Kromě toho by se s dětmi v rámci jejich zapojení do systému soudnictví mělo zacházet tak, aby se zohlednil jejich věk, zvláštní potřeby, jejich vyspělost a úroveň chápání a mělo by se přihlídnout k jejich případným obtížím s komunikací.

Jsou zapotřebí jasnější informace o aktérech a postupech v oblasti spravedlnosti, jež dopadají na nezletilé osoby, a rovněž zvláštní přehled umožňující zajistit dodržování jejich práv. V tomto ohledu byly identifikovány dvě kategorie: **děti jakožto nositelé aktivní či pasivní legitimace a zvláštní řízení** existující v zemích EU v závislosti na právní oblasti.

První kategorie by sdružila obecné prvky týkající se právní způsobilosti dítěte, jako je trestní nebo občanskoprávní odpovědnost, přístupu k právní podpoře, vztahu ke škole/vzdělání, rozhodování v oblasti zdravotní péče, specializovaných soudů/institucí nebo finanční podpory při jednání se soudem.

Cílem druhé kategorie je shromáždit informace o tom, jak se s nezletilými osobami zachází v rámci soudního řízení, a o zvláštní povaze trestních, občanskoprávních a správních řízení v členských státech.

Poslední aktualizace: 21/09/2020

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Bulharsko

1. Právní způsobilost nezletilé osoby

V Bulharsku činí minimální věk trestní odpovědnosti čtrnáct let. Ve všech záležitostech činí minimální věk, kdy může žalobce podat samostatně žalobu soudu, čtrnáct let.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

Obecné soudy se nesespecializují na oblast soudnictví ve věcech dětí. U soudů, kde je dostatečný počet zaměstnanců, aby mohla být zajištěna zásada namátkového přidělování věcí, jsou soudci přiděleni do občanskoprávních a trestních úseků a zabývají se pouze příslušnými věcmi. Úseky mohou být zřízeny u krajských a okresních soudů a přidělení soudců k nim probíhá podle uvážení administrativního vedoucího soudu.

V bulharských právních předpisech je stanovena právní definice „dítěte“. Pro trestní odpovědnost je rovněž vyžadován minimální věk a existují zvláštní pravidla pro ukládání trestů nezletilým. Ve smyslu zákona o ochraně dětí se „dítětem rozumí každá fyzická osoba, která nedosáhla věku 18 let“.

Nezletilí jsou rozděleni do dvou skupin – od 14 do 16 let a od 16 do 18 let. Jejich trestní odpovědnost je v porovnání s trestní odpovědností dospělých zmírněna, neboť stupeň zmírnění je ve věkových kategoriích 16-18 let nižší.

Nezletilí, kteří dosáhli věku 16 let, mohou nést správní odpovědnost podle zákona o přestupcích a správních sankcích a podle zvláštních zákonů, jako je vyhláška o boji proti mladistvým výtržníkům.

3. Multidisciplinární hlediska

Všechny příslušné organizace musí koordinovat svou činnost, aby získaly o dětech komplexní informace. Zákon o ochraně dětí upravuje pravomoci orgánů ochrany dětí, kterými jsou Státní agentura pro ochranu dětí, ředitelství sociální pomoci na místní úrovni, ministr práce a sociálních věcí, ministr vnitra, ministr školství a vědy, ministr spravedlnosti, ministr zahraničních věcí, ministr kultury, ministr zdravotnictví a starostové obcí.

4. Školení odborníků

Odborníci, kteří se podílejí na soudním řízení, musí být kvalifikovaní a mít rozsáhlé zkušenosti, zejména s prací s dětmi. Neexistují žádné zákonné požadavky na vzdělání, ale téměř všichni odborníci absolvovali kvalifikační kurzy a školení, díky nimž mají specifické dovednosti.

Na druhé straně se sociální pracovníci a policisté účastní různých studií, seminářů a jednání pořádaných veřejnými institucemi, nevládními organizacemi atd. Agentura pro sociální pomoc jako hlavní státní instituce, která je odpovědná za provádění politiky ochrany dětí na místní úrovni, pořádá mnoho školení pro zvýšení kvalifikace svých úředníků – sociálních pracovníků.

5. Nejvládnější zájem dítěte

Podle zákona o ochraně dětí je zajištění nejlepšího zájmu dítěte jednou z hlavních zásad ochrany. Nejlepší zájem dítěte je hlavní zásadou pro účast dětí v soudním řízení. Vnitrostátní právní předpisy dávají dětem možnost hrát aktivní úlohu, vyjadřovat svůj názor a podílet se na rozhodování.

6. Přístup k opravným prostředkům

Zákon o ochraně dětí stanoví, že dítě má právo na právní pomoc a odvolání ve všech řízeních, která mají dopad na výkon jeho práv nebo zájmů.

Děti, které nemají způsobilost k právním úkonům, mohou podávat stížnosti a opravné prostředky prostřednictvím svých rodičů nebo zákonných zástupců, kteří vykonávají jejich práva jejich jménem. Právní předpisy poskytují těmto zástupcům možnost rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte. V případě dětské oběti, která se rozhodne, že nebude iniciovat trestní stíhání, může o trestním stíhání rozhodnout státní zástupce jejím jménem a zahájit tak přípravné řízení.

Pro právní pomoc dětem neexistují žádná zvláštní pravidla. Platí společná pravidla zákona o právní pomoci.

7. Budoucí vývoj

Ministerstvo spravedlnosti za účasti širokého okruhu zúčastněných stran vypracovalo nový zákon o odklonu od trestního řízení a ukládání kázeňských opatření mladistvým. Cílem návrhu zákona je podpořit mladistvé, kteří se dopustili protiprávního jednání, aby se chovali v souladu se zákonem, a zajistit podporu jejich integrace do společnosti prostřednictvím ukládání kázeňských opatření a jejich zařazení do vhodných vzdělávacích programů. V souladu s mezinárodními standardy a osvědčenými postupy upravuje návrh zákona nový systém opatření k zajištění prevence sekundárních a opakujících se trestných činů mladistvých, kteří se dopustili protiprávního jednání.

Zásadním prvkem navrhovaných legislativních změn je předpokládána možnost využití mediace. To umožní zavedení restorativní justice – mladiství nejsou trestně stíháni a cílem je dosáhnout odstranění škod způsobených jejich protiprávním jednáním a v co největší míře obnovit vztahy mezi pachatelem, obětí a společností.

8. Rodinný život

Bulharské právní předpisy týkající se osvojení byly revidovány v důsledku ratifikace Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení (Haagská úmluva). Zápis osvojení a osvojitelů do zvláštní evidence byl novelami zaveden jako podmínka pro přijetí úplných osvojení. Výjimka z tohoto pravidla se předpokládala u osvojení dítěte manžela/manželky a osvojení vnoučete prarodiči.

Podle bulharských právních předpisů může být osvojení buď „úplné“, nebo „prosté“:

V případě **úplného osvojení** vznikají mezi osvojeným dítětem a jeho potomky na jedné straně a osvojitelem a jeho příbuznými na straně druhé práva a povinnosti jako mezi příbuznými podle původu a práva a povinnosti mezi osvojeným dítětem a jeho potomky s jejich příbuznými podle původu se ruší.

V případě **prostého osvojení** vznikají práva a povinnosti mezi příbuznými podle původu pouze mezi osvojeným dítětem a jeho potomky na jedné straně a osvojitelem na straně druhé a práva a povinnosti mezi osvojeným dítětem a jeho potomky s jejich příbuznými podle původu zůstávají zachována. Rodičovská práva a povinnosti přecházejí na osvojitele.

Justice vstřícná k dětem v Bulharsku (324 Kb)

Poslední aktualizace: 05/10/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Česko

1. Právní způsobilost dětí

V soukromém právu je podle občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) způsobilost ke konkrétnímu právnímu jednání dítěte vázána na rozumovou a volní vyspělost jedinců jeho věku. Jedná se o vyvratitelnou domněnku, v každém případě tak je možné prokázat opak. Plná právní způsobilost se pak nabývá dosažením 18 let, za splnění určitých podmínek ji soud může přiznat dítěti, které dosáhlo věku 16 let. Pokud dítě nemá k právnímu jednání způsobilost, musí za něj jednat jeho zákonný zástupce, popřípadě opatrovník. Tyto osoby mohou dítěti dát k určitému právnímu jednání souhlas, v takovém případě je dítě schopno v mezích souhlasu samo právně jednat, pokud to není zákonem zvlášť zakázáno.

V České republice nejsou podle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) děti mladší patnácti let trestně odpovědné. Dítě starší 15 let, které ale ještě v době spáchání trestného činu nepřekročilo hranici 18 let, je trestně odpovědné, ale pouze za předpokladu, že mu jeho rozumová a mravní vyspělost umožnila v době spáchání provinění rozpoznat protiprávnost jeho jednání a toto jednání ovládat.

2. Postavení dětí v civilním soudním řízení

a) Role dítěte v civilním řízení a právní způsobilost dítěte v řízení

Dítě se může v soudním řízení ocitnout ve vícero rolích. V civilním řízení bude zpravidla účastníkem, vedle toho ale může vystupovat i jako svědek. Další výklad se bude týkat role dítěte jako účastníka civilního řízení. Úprava je obsažena v občanském soudním řádu (zákon č. 99/1963 Sb.) a zákoně o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb.).

Civilní řízení se dělí na sporné a nesporné řízení. Dítě může vystupovat v obou druzích řízení, převážně však bude vystupovat v řízeních nesporných, kam patří otázky péče o dítě. Hlavní otázky řešené v řízení o péči o dítě se týkají jména a příjmení dítěte, výživy, styku s dítětem, rodičovské odpovědnosti a konkrétních otázek péče o dítě. Většinu řízení lze zahájit na návrh i z moci úřední soudu, výjimku jsou například otázky zastupování dítěte, kdy lze řízení zahájit pouze jen na návrh zákonného zástupce, či přiznání svéprávnosti, které lze zahájit pouze na návrh dítěte nebo jeho zákonného zástupce.

Pokud jde o účastenství v civilním řízení, právní způsobilost dětí je stejná jako v soukromém právu vázána na rozumovou a volní vyspělost dětí jejich věku. Vyžadují-li ji to však okolnosti případu, může soud rozhodnout o tom, aby bylo dítě zastoupeno svým zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, i když jde o věc, v níž by jinak mohlo jednat samostatně.

b) Soudy a další orgány hájící zájmy dítěte

O právních poměrech dětí rozhodují soudy. Spornou i nespornou agendu vykonávají obecné soudy, v rámci těchto soudů jsou však pro výkon nesporné agendy určeni soudci, kteří jsou zpravidla odděleni od výkonu sporné agendy. Řízení na prvním stupni vedou soudy okresní, odvolacími soudy jsou soudy krajské. Dovolání ve věcech péče o dítě není přípustné.

V civilních řízeních ve věcech péče soudu o nezletilé hraje zásadní roli orgán sociálně-právní ochrany dětí. Působnost vykonávají především úřady obcí s rozšířenou působností. Orgán sociálně-právní ochrany dětí může zahajovat vyjmenovaná řízení a dále v těchto řízeních působí jako kolizní opatrovník. Zároveň zajišťuje sociálně-právní ochranu dítěte i mimo soudní řízení, ať už v rámci preventivní či poradenské činnosti či prostřednictvím výchovných opatření. Působnost a pravomoc orgánu sociálně-právní ochrany dětí je upravena v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí (zákon č. 359/1999 Sb.). Ve vyjmenovaných případech může řízení zahájit nebo do něj vstoupit i státní zastupitelství. V případě péče soudu o nezletilé tak může učinit v případech, kdy jde o uložení zvláštního opatření při výchově dítěte, o ústavní výchovu, o určení data narození nebo jde-li o pozastavení, omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu. Pokud řízení zahájí, státní zastupitelství vystupuje jako jakýkoliv jiný navrhovatel. Pokud do řízení vstoupí, může činit všechny úkony které může vykonat účastník řízení, s výjimkou dispozičních úkonů jako zpětvzetí návrhu.

c) Sledování nejlepšího zájmu dítěte

Obecným principem v civilním řízení, jejichž účastníkem je dítě, je důraz na zjištění a zajištění nejlepšího zájmu dítěte v souladu s Úmluvou o právech dítěte. V řízení, jehož účastníkem je dítě, které je schopno formulovat své názory, soud musí zjistit jeho názor ve věci. K názoru dítěte soud přihlíží s přihlédnutím k jeho věku a rozumové vyspělosti.

V civilním sporném řízení je zakotveno vícero nástrojů, které zlepšují postavení dítěte. Jedním z nich je povinnost doručit písemnost dítěti, které dovršilo 15 let. Proti dítěti nelze rozhodovat tzv. formálními rozhodnutími, proto nelze proti dítěti vydat rozsudek pro uznání ani zmeškání ani platební rozkaz.

V nesporných řízeních a zejména péči o dítě je pak důraz kladen na rychlost řízení. Ve věcech úpravy poměrů dítěte je možné vydat předběžné opatření, o kterém soud rozhodne do 7 dnů, v případě vážného ohrožení či narušení důležitého zájmu dítěte soud zpravidla o předběžném opatření rozhodne do 24 hodin. Standardní řízení by pak mělo být vydáno do 6 měsíců od zahájení řízení. Za účelem ochrany zájmů dítěte vystupuje v řízeních často orgán sociálně-právní ochrany dítěte jako kolizní opatrovník.

3. Postavení dětí v trestním řízení

a) Dítě mladší 15 let jako pachatel trestného činu

V České republice nejsou děti mladší patnácti let trestně odpovědné. Pokud se dítě mladší patnácti let dopustí činu, který by jinak byl posouzen jako trestný čin, koná se zvláštní civilní řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb.), nikoli trestní řízení podle trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb.). Speciální úprava řízení ve věcech dětí mladších patnácti let je obsažena v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže (zákon č. 218/2003 Sb.).

Soudnictví ve věcech dětí mladších patnácti let vykonávají soudy pro mládež, což jsou specializovaní soudci v rámci obecných soudů. Tito specializovaní soudci podstupují školení za účelem prohlubování vědomostí ohledně postupu v těchto řízeních a přístupu k pachatelům mladším patnácti let. Zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží musí mít i státní zástupci a příslušníci policejních orgánů.

Řízení se zahajuje návrhem státního zastupitelství nebo jej může soud zahájit i bez návrhu. Účastníky řízení jsou kromě dítěte příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, zákonní zástupci nebo opatrovník dítěte, osoby, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy nebo jiné obdobné péče, jakož i další osoby, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Pokud návrh na zahájení řízení podalo státní zastupitelství, tj. pokud řízení nebylo zahájeno soudem bez návrhu, je účastníkem řízení i státní zastupitelství. V řízení musí mít dítě mladší patnácti let opatrovníka, kterým je advokát.

Dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, soud pro mládež učiní opatření potřebná k jeho nápravě. Soud tak může dítěti uložit výchovnou povinnost (např. nahradit podle svých sil způsobenou škodu, vykonat bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost aj.) výchovné omezení (např. nestýkat se s určitými osobami, nezdržovat se na určitém místě, neúčastnit se hazardních her, neužívat návykové látky aj.), napomenutí s výstrahou, zařadit jej do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče, dohled probačního úředníka, ochrannou výchovu nebo ochranné léčení. Soud od uložení opatření může upustit v případech, ve kterých již samotné projednání věci představovalo pro dítě dostatečné poučení, aby jej do budoucna odradilo od páchání protiprávní činnosti.

Pokud soud pro mládež nerozhodne jinak, jednání ve věcech dětí mladších patnácti let jsou neveřejná. V řízení je kladen důraz na ochranu soukromí dítěte. Výsledky řízení mohou být zveřejněny ve veřejných sdělovacích prostředcích po nabytí právní moci rozhodnutí a jen bez uvedení jména dítěte a dalších účastníků řízení.

b) Dítě starší 15 let jako pachatel trestného činu

Řízení v trestních věcech mladistvých taktéž upravuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Mladistvým je osoba, která v době spáchání trestného činu, který se v případě mladistvých nazývá provinění, dovršila patnáct let, ale nepřekročila hranici osmnácti let svého věku. Mladistvý je již trestně odpovědný, ale pouze za předpokladu, že mu jeho rozumová a mravní vyspělost umožnila v době spáchání provinění rozpoznat protiprávnost jeho jednání a toto jednání ovládat.

Mladistvý musí mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit.

Soudnictví ve věcech mladistvých vykonávají též soudy pro mládež, které představují specializovaní soudci v rámci obecných soudů. Soud pro mládež může mladistvému uložit podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže opatření, a to

výchovná (dohled probačního úředníka, probační program, výchovné povinnosti, výchovná omezení a napomenutí s výstrahou), ochranná opatření (ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci, zabránění části majetku a ochranná výchova), trestní [obecně prospěšné práce, peněžitá opatření, peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz držení a chovu zvířat, vyhoštění, domácí vězení, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněně odsouzení), odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem, odnětí svobody nepodmíněně]

Opatření musí přihlížet k osobnosti mladistvého, k jeho věku, rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i k jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu.

Při jednání s mladistvým se vždy musí v řízení postupovat tak, aby nedošlo k narušení jeho psychiky, aby s ohledem na jeho věk nebyl ohrožen jeho další duševní a sociální vývoj. Orgány činné podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže postupují ve spolupráci s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí a Probační a mediační službou. Orgány činné podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže jsou povinny vždy mladistvého poučit o jeho právech, a to přiměřeně jeho věku a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.

Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého je oprávněn mladistvého zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za mladistvého návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý. Ve prospěch mladistvého může zákonný zástupce nebo opatrovník tato práva vykonávat i proti jeho vůli. Zákonný zástupce nebo opatrovník mladistvého má také právo klást vyslýchaným osobám otázky, nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů utajovaného svědka, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí.

Zvláštní pozornost je v řízení kladena na ochranu osobních údajů mladistvého, kdy zejména je dán zákaz bez zákonného důvodu zveřejňovat informace, které mohou vést k odhalení totožnosti mladistvého. Všechny zúčastněné orgány, tj. policejní orgány, státní zástupce, soudci, úředníci Probační a mediační služby či sociální pracovníci musejí mít zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží. Řízení je zásadně neveřejné.

c) Dítě jako poškozený (oběť trestného činu)

Právní úprava rozlišuje mezi poškozeným trestným činem a obětí trestného činu. Poškozeného trestní řád definuje jako osobu, které bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Poškozený má řadu práv, mimo jiné má právo činit návrh na doplnění dokazování, nahlížet do spisů, zúčastnit se hlavního líčení a před skončením řízení se k věci vyjádřit.

Poškozeným může být jak fyzická, tak i právnická osoba.

Od roku 2013 má Česká republika speciální zákonnou úpravu věnující se právům obětí trestných činů (zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů), která nad rámec práv poškozeného klade důraz na zvlášť šetrný přístup k obětem trestné činnosti a přiznává jim řadu práv, která mají napomoci k zmírnění dopadů trestné činnosti na život obětí. Obětí se zde rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit. Mezi zvláštní práva přiznávána obětem patří zejména poskytnutí odborné pomoci, právo na informace, právo na ochranu před hrozcím nebezpečím, ochranu soukromí, ochranu před druhotnou újmou a právo na peněžitou pomoc. Oběť má taktéž právo na doprovod důvěrníkem k úkonům trestního řízení. Důvěrníkem se rozumí osoba, kterou si oběť sama za účelem psychické podpory zvolí.

V rámci této speciální úpravy je osoba mladší osmnácti let považována za tzv. zvlášť zranitelnou oběť, přičemž toto postavení jí poskytuje řadu práv nad rámec standardního postavení poškozeného v trestním řízení, ale i nad rámec práv obětí. Zvlášť zranitelné oběti mají právo mimo jiné na bezplatnou odbornou pomoc, jejich žádostem o zabránění kontaktu s pachatelem, o to, aby výslech v přípravném řízení byl prováděn osobou stejného nebo opačného pohlaví, je třeba zásadně vyhovět. Výslech zvlášť zranitelných obětí v přípravném řízení provádí osoba k tomu vyškolená v prostorách pro tento účel upravených či přizpůsobených, přičemž je-li obětí dítě, výslech v přípravném řízení provádí vždy osoba k tomu vyškolená s výjimkou případů, kdy se jedná o úkon neodkladný a vyškolenou osobu nelze zajistit (k výslechům dětí viz níže).

d) Dítě jako svědek trestného činu

Právní úprava zakotvuje odchylky pro výslech osob mladších osmnácti let, které byly svědkem trestného činu. Při výslechu je nutné dítě poučit o právu odepřít výpověď a o tom, že má povinnost vypovídat pravdu a nic nezamlčovat. Současně je dítě nutné poučit o následcích klivé výpovědi. O následcích klivé výpovědi nejsou s ohledem na trestní neodpovědnost dětí mladší patnácti let poučovány. Poučení vždy musí být přiměřené věku, rozumové a mravní vyspělosti dítěte; postupy při výslechu je samozřejmě třeba volit s ohledem na věkovou i mentální úroveň vyslýchaného dítěte.

V případě, že jsou děti vyslýchány o okolnostech, jejichž ožiování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivnit jejich duševní a mravní vývoj, je potřeba takový výslech provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla již nebylo třeba opakovat.

K výslechu se přibírá orgán sociálně právní ochrany dětí nebo jiná osoba, která má zkušenosti s výchovou mládeže a která by mohlo přispět k šetrnému provedení výslechu. Může-li to přispět k šetrnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče.

Výsledky dětí jsou zpravidla prováděny ve speciálních výsledkových místnostech, které mají navozovat přátelskou a domácí atmosféru za účelem jednoduššího navázání kontaktu s dítětem. Výslech dítěte je poté prováděn speciálně vyškolenými policisty. Klást otázky dítěti mladšímu osmnácti let lze pouze prostřednictvím policejního orgánu, čímž je dítě chráněno před nevhodnými otázkami stran osob, které nejsou speciálně proškoleny.

V dalším řízení může být dítě vyslechnuto znovu jen v nutných případech. V řízení před soudem je možno na podkladě rozhodnutí soudu provést důkaz přečtením protokolu nebo přehráním obrazového a zvukového záznamu pořízeného o výslechu provedeném prostřednictvím videokonferenčního zařízení.

Právní úprava taktéž klade důraz na ochranu osobních údajů a soukromí osob mladších osmnácti let. Trestní řád stanoví, že nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném (oběti) jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného (oběti), který je osobou mladší osmnácti let. Současně je zakázáno zveřejňovat obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy nebo jiné informace o průběhu hlavního líčení nebo veřejného zasedání, které by umožnily zjištění totožnosti takového poškozeného (oběti). Pravomocný rozsudek nesmí být zveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích s uvedením jména, popřípadě jmen, příjmení a bydliště takového poškozeného. Předseda senátu může s přihlédnutím k osobě poškozeného a povaze a charakteru spáchaného trestného činu rozhodnout o dalších omezeních spojených se zveřejněním pravomocného odsuzujícího rozsudku za účelem přiměřené ochrany jeho zájmů. Porušení této povinnosti podléhá postihu.

4. Osvojení dítěte

Osvojení lze charakterizovat jako přijetí cizí osoby za vlastní, čímž se odlišuje od jiných institutů zakládajících rodičovství. K osvojení může dojít pouze na základě rozhodnutí soudu.

Podmínky pro osvojení dítěte podle občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) jsou:

Osvojení je vyloučeno mezi osobami spolu příbuznými v přímé linii a mezi sourozenci. To neplatí v případě náhradního mateřství.

Mezi osvojitelem a osvojovaným dítětem musí být přiměřený věkový rozdíl, zpravidla ne menší než šestnáct let

Souhlas dítěte, dosáhl-li věku alespoň dvanácti let, respektive u mladších dětí souhlas opatrovníka.

V rámci režimu pro osvojení dítěte lze osvojit nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti.

Souhlas rodičů dítěte osobním prohlášením vůči soudu. Souhlas k osvojení lze odvolat po dobu tří měsíců ode dne, kdy byl dán, ve stanovených případech i později. Souhlas rodiče se nevyžaduje v případech, kdy je rodič neznámého pobytu, při splnění podmínek pro omezení svéprávnosti a také tehdy, kdy o dítě nejvíce zájem či když mu byla soudem odebrána rodičovská práva a povinnosti, mezi nimiž bylo i právo souhlasu k osvojení dítěte.

Péče o dítě před osvojením. Za relevantní se počítá pouze péče stanovená rozhodnutím soudu, kdy soud může nařídít péči pouze po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy dal rodič souhlas s osvojením. Soud o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením rozhodne až poté, co provede šetření ohledně vzájemné vhodnosti dítěte a osvojitele.

Rozhodnutí soudu o osvojení. Soud musí kromě výše uvedeného zjistit, že existuje mezi osvojitelem a osvojencem takový vztah, jaký je mezi rodičem a dítětem, nebo že tu jsou alespoň základy takového vztahu. Osvojení dítěte musí být v souladu s jeho zájmy.

Následky osvojení jsou:

Zcela zanikají dříve existující vztahy mezi dítětem a jeho biologickou rodinou a naopak vznikají nové statusové poměry mezi osvojencem a osvojitelem a jeho příbuznými. Na základě rozhodnutí soudu o osvojení se osvojitel, zapisuje do matriky jako rodič dítěte.

Osvojencem získává postavení dítěte osvojitele nebo osvojitelů, mezi sebou mají stejná práva a povinnosti, jako jsou práva a povinnosti, které by vyplývaly z přirozeného vztahu rodiče a dítěte.

V případě změny příjmení vzniká možnost připojovaného příjmení u osvojence.

Poslední aktualizace: 19/06/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Dánsko

1. Právní způsobilost nezletilých osob

V Dánsku činí minimální věk, kdy se žalobce může obrátit na soud samostatně, osmnáct let.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

V trestních věcech neexistují specializované instituce, které se zabývají dětskými oběťmi a dětskými svědky. S takovými dětmi jedná běžná policie, státní zastupitelství a soudní služby.

Pokud jde o občanské právo, v Dánsku neexistují specializované instituce, které by se zabývaly dětmi v občanskoprávním soudním řízení.

Dánský právní systém je založen především na předpokladu, že soudci a soudní úředníci jsou „univerzálními odborníky“. Řízení, která se týkají dětí, se proto neúčastní žádní specializovaní soudci nebo soudní vykonavatelé.

Soudy mají obecnou povinnost postupovat v každém případě s nezbytnou rychlostí.

V roce 2013 se dánská vláda rozhodla posílit ochranu dětí a mladistvých před zneužíváním. Je-li třeba vycházet z toho, že dítě nebo mladistvý potřebuje zvláštní podporu, musí obecní rada zajistit, aby byly přezkoumány podmínky dítěte nebo mladistvého.

V oblasti trestního soudnictví neexistují specializované instituce, které by se zabývaly dětskými oběťmi a dětskými svědky.

Dánsko považuje nezletilé osoby bez doprovodu za zvláště zranitelnou skupinu a byly vypracovány pokyny pro vyřizování těchto žádostí.

V průběhu občanskoprávního soudního řízení jsou nezletilí žalobci zastoupeni svými rodiči nebo poručníky, neboť nemají procesní způsobilost. Děti, které jsou pozvány jako svědci k běžným občanskoprávním soudům, nemají právo požádat o bezplatnou pomoc právníka.

3. Multidisciplinární hlediska

V roce 2013 přidělila dánská vláda finanční prostředky iniciativám na posílení ochrany dětí a mladistvých před zneužíváním. Jednou z těchto iniciativ bylo zřízení pěti zvláštních „domů dětí“, které pokrývají všechny obce v Dánsku.

Byl vytvořen mechanismus spolupráce k posílení spolupráce mezi regionální státní správou a obcemi ve vysoce konfliktních případech.

4. Školení odborníků

Asistenti soudců se účastní řady povinných základních kurzů odborné přípravy. Tyto kurzy zahrnují odbornou přípravu s ohledem na věci týkající se péče o děti.

Pokud jde o soudce, toto téma je obecně začleněno do vzdělávacích kurzů a seminářů, je-li to relevantní.

Neexistuje povinná odborná příprava advokátů, kteří zastupují děti v občanskoprávních věcech, v trestních věcech nebo ve věcech v rámci správního systému.

Ředitel státního zastupitelství nabízí seminář v rámci doplňkového vzdělávání státních zástupců, kteří jsou v kontaktu s dětmi v průběhu řízení.

Dánská vláda soustavně podporuje obce v jejich úsilí poskytovat zranitelným dětem, mladistvým a jejich rodinám vhodné služby. Na další vzdělávání místních sociálních pracovníků jsou proto každoročně přidělovány finanční prostředky.

5. Nejlepší zájem dítěte

Podle dánského zákona o sociálních službách je obec povinna poskytnout dítěti potřebnou podporu v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Podporu je proto třeba přizpůsobit konkrétní situaci a potřebám dítěte, a to již v rané fázi a trvale, aby případné problémy mohly být pokud možno napraveny v místě bydliště dítěte nebo v jeho bezprostředním okolí. Podpora musí být navíc založena na vlastních zdrojích dítěte.

6. Sledování a výkon rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Pokud jde o oběť trestného činu, policie má v případě ohlášení údajného trestného činu policii obecnou povinnost poskytnout oběti pokyny a informace týkající se mimo jiné práva na právní pomoc.

Podle běžných pravidel pro výkon soudních rozhodnutí jsou občanskoprávní rozhodnutí týkající se dětí prosazována exekučními soudy. Nezletilý žalobce nemá procesní způsobilost, a proto musí být zastupován svými rodiči nebo poručníky, kteří vykonávají práva nezletilého žalobce.

V případech týkajících se rodinného práva probíhá výkon rozhodnutí ve věci péče o dítě a jeho bydliště u exekučních soudů. Výkon nemůže být proveden, pokud je duševní a tělesné zdraví dítěte vystaveno vážnému nebezpečí.

7. Přístup k opravným prostředkům

V oblasti trestního práva, kdy je údajný trestný čin nahlášen policii, má policie obecnou povinnost poskytnout oběti pokyny a informace týkající se mimo jiné práva na právní pomoc a informace o stížnostech. Nároky na náhradu škody lze řešit během trestního řízení.

Dítě může mít postavení žalobce, jelikož však nemá procesní způsobilost, nemůže nezávisle předložit věc vnitrostátním soudům svým vlastním jménem.

Dítě může mít postavení žalovaného, všechny procesní úkony však musí jménem dítěte učinit rodiče dítěte nebo jeho poručník.

Každý, včetně dětí, je povinen svědčit v soudním řízení, pokud jej soud pozve k výsledku jako svědka. Pro účast dítěte v řízení jakožto svědka není nezbytný souhlas rodiče/poručníka.

V občanskoprávním řízení mohou mít děti postavení žalobců a žalovaných. Děti obecně nemají procesní způsobilost, a jejich rodiče nebo poručníci proto budou vykonávat práva nezletilých žalobců a žalovaných dětí, včetně práva na odvolání.

8. Rodinný život

Před schválením případných adoptivních rodičů provádí sekretariát Společné rady důkladnou prověrku žadatelů. Výsledky šetření jsou předloženy Společné radě, která na základě šetření rozhodne, zda mohou být žadatelé schváleni jako případní adoptivní rodiče.

Dánský zákon o osvojení z prosince 2015 umožňuje pouze úplnou adopci. V současné době dánský orgán AAB spolupracuje pouze se státy původu, jejichž právní předpisy umožňují trvalé osvojení.

Pokud jde o vnitrostátní osvojení, dánský zákon o osvojení uvádí, že všechny děti starší dvanácti let musí s osvojením souhlasit.

Je-li dítě mladší dvanácti let, musí státní správa, pokud to umožňuje vyspělost dítěte a povaha věci, poskytnout informace o postoji dítěte k osvojení.

Za přijímání právních předpisů týkajících se osvojení odpovídá ministr sociálních věcí a vnitra.

Justice vstřícna k dětem v Dánsku (499 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 30/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Estonsko

1. Právní způsobilost nezletilých osob

Podle obecné části občanského zákoníku mají všechny osoby pasivní legitimaci. Osoby mladší osmnácti let mají omezenou aktivní legitimaci. Soud může omezenou aktivní legitimaci dětí starších patnácti let rozšířit, je-li to v zájmu dítěte a umožňuje-li to stupeň jeho rozvoje. V Estonsku činí minimální věk, kdy se žalobce může obrátit na soud samostatně, patnáct let.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

Pokud jde o [systémy soudní moci](#), viz příslušná stránka portálu e-justice.

Děti mladšími, než je minimální věk pro trestní odpovědnost (čtrnáct let), které se dopustily trestného činu, se zabývají komise pro mladistvé. Rozhodnutí komisí jsou nejprve přezkoumána okresním správcem a následně opravné prostředky v rámci správních soudních řízení pak správními soudy. O vhodné opatření lze požádat v případě, že daná věc byla u soudu projednávána po dobu devíti měsíců či déle a soud dosud neprovedl nezbytné řízení na základě přiměřeného odůvodnění. Je-li soudní jednání bez souhlasu účastníků odloženo na dobu delší než tři měsíce, mohou se účastníci proti tomuto rozhodnutí odvolat. Existují zvláštní pravidla týkající se předběžných opatření, která může soud nařídít za účelem ochrany dítěte před újmou a k zajištění určitého úkonu, a zákon stanoví výjimku s ohledem na výsledek dětí se zvláštními potřebami.

3. Multidisciplinární hlediska

Ochrana dětí je organizována vládou republiky, radou pro ochranu dětí, ministerstvem sociálních věcí, radou pro sociální zabezpečení, okresními správci a místními samosprávami, a to na základě funkcí stanovených v zákoně o ochraně dětí.

4. Školení odborníků

Vzdělávání soudců pořádá Rada pro justiční vzdělávání, která působí pod Nejvyšším soudem v souladu s estonským zákonem o soudech. Estonská advokátní komora je členem Evropské advokátní komory a jejím prostřednictvím komunikuje s ostatními členskými státy ohledně vzdělávání.

5. Nejlepší zájem dítěte

Na zájem dítěte odkazuje mnoho právních aktů. [Zákon o ochraně dětí](#) (§ 21) ukládá povinnost stanovit jako hlavní aspekt nejlepší zájem dítěte.

6. Sledování a výkon rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Jelikož děti nemají aktivní legitimaci, nejsou soudem osobně informovány o rozhodnutí a o jeho výkonu. Jakmile se rozsudek stane vykonatelným, může zákonný zástupce dítěte podat u soudního vykonavatele návrh na výkon rozhodnutí. Má se za to, že za sdělování informací týkajících se řízení o výkonu rozhodnutí dítěti odpovídá zákonný zástupce.

7. Přístup k opravným prostředkům

V Estonsku jsou děti účastníci se občanskoprávních soudních řízení zastupovány zákonnými zástupci, u nichž se předpokládá, že jednají v jejich nejlepším zájmu. Zákonní zástupci dítěte tak v zásadě mohou předkládat soudu podání a podávat žaloby jménem svých dětí bez souhlasu dítěte. Z právních předpisů však lze vyvodit, že rovněž dítě může samostatně podat soudu žalobu nebo opravný prostředek. Obecně se očekává, že se jeho zákonný zástupce k tomu

neprodleně připojí. Pokud jde o rodinné záležitosti, dítě starší čtrnácti let, které dostatečně rozumí řízení, má právo odvolat se proti rozhodnutím soudu, aniž by bylo zastoupeno svým zákonným zástupcem.

8. Postup osvojení, včetně mezinárodního osvojení

Osoba, která si chce osvojit dítě, podá příslušný návrh okresní samosprávě. Má-li okresní samospráva za to, že jsou splněny podmínky potřebné pro osvojení, podá osoba, která má v úmyslu osvojit si dítě, soudu příslušný návrh. Návrh na osvojení dítěte se podává soudu, v jehož obvodu má osvojené dítě bydliště. Nemají-li adoptivní rodič nebo dítě bydliště v Estonsku, nerozhodne soud o osvojení bez souhlasu komise pro mezinárodní adopce zřízené při Ministerstvu sociálních věcí Estonské republiky. Dítě, které má deset či více let, si lze osvojit pouze s jeho souhlasem.

Justice vstřícna k dětem v Estonsku (469 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 31/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Řecko

1. Právní způsobilost nezletilých osob

V Řecku činí minimální věk trestní odpovědnosti patnáct let. Dítě, které se ve věku mezi dvanácti a patnácti lety dopustilo trestného činu, má právo podat proti správnému rozhodnutí stížnost; jakmile dítě dosáhne sedmnácti let věku, požívá toto právo výhradně dítě.

Minimální věk, kdy může žalobce předložit věc soudu samostatně, činí patnáct let v případech pracovněprávních sporů, osmnáct let v případech věcí týkajících se azylu, migrace, správních sankcí a zdraví, dvanáct let v případech ukončení adopce, šestnáct let v nesporných řízeních a osmnáct let ve všech ostatních řízeních, nemá-li dítě omezenou procesní způsobilost.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

V Řecku existuje u všech soudů prvního stupně a všech odvolacích soudů specializujících na trestní věci týkající se nezletilých trestní soudce pro mladistvé, vyšetřovací soudce pro mladistvé a státní zástupce pro mladistvé. Případy nezletilých pachatelů projednává soud pro mladistvé, který se skládá z trestních soudců pro mladistvé.

Nezletilé osoby jsou navíc chráněny „společnostmi na ochranu dětí“, jež jsou zřízeny u každého soudu prvního stupně a v nichž působí soudci, státní zástupci, sociologové, učitelé atd.

Každý soud prvního stupně a některé odvolací soudy mají specializované senáty soudců v oblasti rodinného práva. Tito soudci se specializují na rodinné právo v tom smyslu, že jako soudci v oblasti občanského práva projednávají pouze věci týkající se rodinného práva. Tyto povinnosti jsou přiděleny na dobu dvou až čtyř let.

V rámci správního soudnictví neexistují žádné zvláštní předpisy ani orgány pro rodinné právo a mladistvé.

3. Multidisciplinární hlediska

V jakékoli fázi řízení spolu úzce spolupracují sociální služba a rodinné soudy. Přípravují se zprávy pro soudce a konají se sezení s psychology, takže daná věc se před soudce dostane v pokročilé fázi. V případech potřeby může soudce vždy požádat o to, aby dítě nebo jeho rodiče byli podrobeni zvláštnímu vyšetření odborníkem s cílem důkladně posoudit životní podmínky a rodinné prostředí.

4. Školení odborníků

Základní odborná příprava v rámci kvalifikace soudců nezahrnuje zvlášť rodinné právo, pokud jde o jiné oblasti práva. Rodinné právo je však součástí dalšího vzdělávání organizovaného subjekty, jako je Národní škola soudců, ministerstvo spravedlnosti, advokátní komora, akademická obec atd. Soudci a státní zástupci, kteří se specializují na tuto oblast, se vybízejí k účasti na těchto činnostech zaměřených na zvyšování informovanosti.

Přeshraniční odborná příprava je zajištěna prostřednictvím řádných kanálů, tj. Evropské sítě pro justiční vzdělávání (EJTN), Akademie evropského práva (ERA) nebo jiných orgánů či institucí, které se zabývají justičním vzděláváním na evropské úrovni.

5. Nejlepší zájem dítěte

Veškerá opatření, která mají být přijata, a veškeré úkony učiněné státními orgány nebo subjekty, jakož i soudy musí být v souladu se zásadou, že jsou v nejlepším zájmu dítěte. U soudu je na soudci, aby tento pojem uplatnil podle okolností daného případu.

6. Přístup k opravným prostředkům

Stejně jako u dospělých mají děti veškerá práva a jsou poučeny o všech postupech, které mohou být uplatněny v případě, že se účastní trestního nebo občanskoprávního řízení. Zejména v trestním řízení může státní zástupce trestní řízení po vyslechnutí dítěte „zmrazit“, pokud se tím může zabránit nenapravitelnému poškození jeho osobnosti.

7. Rodinný život

Podle řeckého práva se osoby, které mají zájem o osvojení určitého dítěte, musí obrátit na soud prvního stupně v místě bydliště dítěte, aby mohla být adopce v souladu se zákonem schválena. Biologičtí rodiče dítěte musí před soudcem v příslušném senátu udělit souhlas s jeho adopcí ze strany navrhovatelů. Dítě, které dosáhlo věku dvanácti let, musí rovněž s osvojením souhlasit. Svědek musí během soudního jednání dosvědčit, že navrhovatelé jsou způsobilí pečovat o dítě a vychovávat je, přičemž se přihlíží mimo jiné k jejich vzdělání a finančním prostředkům. Totéž platí pro mezinárodní osvojení. Tento postup je stanoven v článku 1542 a následujících článcích řeckého občanského zákoníku a v článku 800 řeckého občanského soudního řádu.

Možné je osvojení nezletilých osob i osvojení dospělých. Osvojení dospělých je výjimečné a týká se pouze příbuzných do čtvrtého stupně (tj. bratranců) (článek 1579 řeckého občanského zákoníku). Sezdané dospělé osoby mohou být mimoto osvojeny pouze se souhlasem jejich manžela/manželky (článek 1583 řeckého občanského zákoníku).

Soudem příslušným pro vnitrostátní a mezinárodní soudní řízení o osvojení je vícečlenný soud prvního stupně v místě bydliště dítěte (článek 800 občanského soudního řádu). Zejména pro účely mezinárodního osvojení existuje také ústřední orgán pro mezinárodní adopce, který spadá do působnosti řeckého ministerstva práce (článek 19 zákona č. 3868/2010).

Justice vstřícna k dětem v Řecku (326 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 25/04/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Španělsko

Článek 12 španělské ústavy stanoví, že Španěle nabývají zletilosti v osmnácti letech. Ve Španělsku jsou za nezletilé/děti považovány všechny osoby mladší osmnácti let.

1. Právní způsobilost nezletilé osoby

Minimální věk, kdy mohou žalobci ve Španělsku podat žalobu k soudu, činí osmnáct let.

Podat samostatně žalobu mohou pouze zploletné děti. Zploletnění je obecně dosaženo ve věku osmnácti let, nebo ve věku šestnácti let, a to na základě soudního povolení, souhlasu rodičů nebo uzavření manželství. V některých regionech lze dosáhnout zploletnění ve věku čtrnácti let.

Podle zákona upravujícího trestní odpovědnost nezletilých činů ve Španělsku minimální věk trestní odpovědnosti čtrnáct let. Opatření uplatňovaná u dětí mladších než je minimální věk trestní odpovědnosti (ve Španělsku u dětí mladších čtrnácti let) jsou dobrovolná nebo spadají do oblasti umístění do péče.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

Soudy pro mladistvé: specializované soudy nazývané „*juzgados de menores*“ projednávají věci týkající se trestných činů a přestupků spáchaných osobami ve věku od čtrnácti do osmnácti let v souladu s organickým zákonem č. 5/2000 ze dne 12. ledna, kterým se upravuje trestní odpovědnost nezletilých osob. Trestní řízení proti dětským delikventům jsou vedena specializovanými soudci / státními zástupci.

Státní zastupitelství je odpovědné za prosazování zákonem uznaných práv nezletilých osob. Opatření, která mohou být přijata proti mladistvým pachatelům ve věku od čtrnácti do osmnácti let, jsou stanovena ve zvláštním zákoně (organický zákon č. 5/2000 ze dne 12. ledna, kterým se upravuje trestní odpovědnost nezletilých osob).

Je-li pachatel mladší čtrnácti let, nepoužije se zmíněný organický zákon, kterým se upravuje trestní odpovědnost nezletilých osob, nýbrž zvláštní články občanského zákoníku a zbývající část stávajících předpisů.

Řízení, jichž se jako oběti nebo svědci účastní děti, probíhají u běžných soudů, přičemž zákon stanoví zvláštní záruky podle věku dítěte, například výpovědi nejzranitelnějších dětí se uskutečňují u specializovaného psychologa a zaznamenávají se, aby je nebylo třeba opakovat u soudu, a každopádně je zamezeno vizuální konfrontaci mezi dítětem a domnělým pachatelem.

Civilní soudnictví: běžné občanskoprávní soudy (*Juzgados de Primera Instancia*) řeší nároky dětí podle občanského práva procesního; mimoto existují specializované občanskoprávní soudy, které se zabývají výhradně rodinnými záležitostmi, nazývané rodinnými soudy (*Juzgados de Familia*).

Státní zastupitelství má právo účastnit se občanskoprávních řízení týkajících se dětí nebo osob se zdravotním postižením, pokud pro ně není ustanoven opatrovník.

Ačkoli nezletilé osoby samy nejsou obecně způsobilé k zahájení občanskoprávního řízení, zákon stanoví, že pokud opatření může ovlivnit jejich zájmy a pokud jsou dostatečně vyspělé, měly by být vyslechnuty, každopádně musí být vyslechnuty v případě, jsou-li starší dvanácti let.

Pokud jde o rozlučku nebo rozvod, soud během řízení vždy zváží nejlepší zájem dítěte.

Existují tato správní řízení týkající se dětí: ochrana dětí, osvojení, azyl, migrace, zdraví, vzdělávání, správní sankce.

3. Právní a politická opatření s cílem zabránit zbytečným prodáváním při vyřizování případů týkajících se dětí

Obecně ve všech jurisdikcích platí, že aby se zabránilo prodávám v řízeních týkajících se nezletilých osob, organický zákon č. 1/1996 ze dne 15. ledna o právní ochraně nezletilých stanoví, že v soudních nebo správních řízeních má účast nebo výslech nezletilých osob přednost a musí být provedeny způsobem, který odpovídá jejich situaci a vývojovému stupni, v případě potřeby s pomocí kvalifikovaných odborníků, při ochraně jejich soukromí a s použitím jazyka, který je pro ně srozumitelný, v přístupné podobě a podle jejich situace jim je sdělen obsah otázek i důsledky jejich stanovisek, a to při plném respektování všech procesních záruk.

Trestní věci; platná právní a politická opatření se liší v závislosti na okolnostech: dítě jako oběť a dítě jako pachatel.

Civilní soudnictví: navrhovatelé mohou soud požádat o uložení předběžného opatření. Děti zpravidla nemohou samy soud požádat, aby nařídil předběžná opatření, a potřebují pomoc svých zákonných zástupců.

V případech, kdy jsou děti zapojeny do řízení v rodinných věcech, jsou před vynesením rozhodnutí obvykle přijata předběžná opatření v nejlepším zájmu dotčených dětí, jako je péče o dítě, výživa, styk s dítětem, opatření finanční podpory atd.

4. Zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti a nejlepší zájem dítěte

Španělské právní předpisy obsahují některá důležitá ustanovení, která posilují opatření k usnadnění výkonu práv nezletilých osob, a je stanoven vhodný právní rámec týkající se *zahraničních nezletilých osob*, který uznává, že nezletilí, kteří se nacházejí ve Španělsku, mají bez ohledu na své administrativní postavení právo na vzdělání, zdravotní péči a sociální služby za stejných podmínek jako španělští nezletilí. Pokud jde o *nezletilé osoby chráněné veřejnými subjekty*, jejich postavení pojištěné osoby ve vztahu ke zdravotní péči je uznáno z úřední pravomoci.

Orgány veřejné správy jsou povinny zajistit, aby zranitelné skupiny, jako jsou nezletilé osoby bez doprovodu, osoby, u nichž existuje potřeba mezinárodní ochrany, děti se zdravotním postižením a osoby, které se staly obětmi pohlavního zneužívání, pohlavního vykořisťování, dětské pornografie, obchodování s lidmi, byly chráněny a aby byla dodržena jejich zákonem stanovená práva.

Zákon o právní ochraně nezletilých stanoví jako hlavní zásadu pro správní řízení ochranu dětí před všemi formami násilí, mimo jiné včetně násilí v jejich rodinném prostředí, násilí na základě pohlaví, obchodování s lidmi a mrzačení ženských pohlavních orgánů. Ochrana dětských obětí domácího násilí je jedním z pilířů nového zákona o ochraně dětí a mladistvých, který byl vyhlášen dne 28. července 2015.

Pravomoci v této oblasti převzaly úřady pro pomoc obětem jako oddělení závislá na ministerstvu spravedlnosti nebo na autonomních společenstvích. Tyto úřady provádějí individuální posouzení obětí s cílem zjistit jejich zvláštní potřeby v oblasti ochrany a pomoci obětem v právní, psychologické a sociální oblasti, aby se co nejvíce omezila primární viktimizace a aby se zabránilo druhotné viktimizaci. Dětem jsou poskytovány zvláštní podpůrné služby.

Pokud jde o účast dětí v soudním řízení; španělské právní předpisy přiznávají nezletilým osobám právo být v každém případě vyslechnuty bez diskriminace na základě věku, zdravotního postižení nebo jakýchkoli jiných okolností, a to jak v rodině, tak v jakémkoli dotčeném správním, soudním nebo mediálním řízení, které vede k rozhodnutí, jež se dotýká jejich osobní, rodinné nebo sociální sféry, s řádným přihlédnutím k jejich názorům podle jejich věku a vyspělosti. Dítě proto musí obdržet informace, které umožní výkon tohoto práva, ve srozumitelném jazyce a v jednoduché formě přizpůsobené jejich situaci.

Jelikož zásada „nejlepšího zájmu dítěte“ je prioritou, s ohledem na: hmotné právo, obecnou zásadu výkladu a jako procesní pravidlo; španělské právní předpisy (zákon o právní ochraně nezletilých) vyžadují, aby v zájmu dítěte bylo přijato jakékoli opatření a ochranná opatření, zejména ochrana soukromí dítěte.

Obecná myšlenka spočívá v tom, že nejlepší zájem každého dítěte musí být posouzen a určen u každého dítěte individuálně, s přihlédnutím ke všem okolnostem, které se ho týkají.

Definice a kritéria určující nejlepší zájem dítěte jsou upraveny a popsány v § 2 zákona o právní ochraně nezletilých.

5. Sledování výkonu rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Dítě jako pachatel: Hlavním cílem trestněprávních předpisů pro děti je jejich opětovné začlenění do společnosti. Toto opětovné začlenění musí být usnadněno vzdělávacími opatřeními a odborným personálem. Zajištění justice vstřícné k dětem po skončení soudního řízení spadá do značné míry do pravomoci autonomních společenství, jež nesou hlavní odpovědnost za nezbytná rehabilitační opatření, komunitní služby nebo vzdělávání.

Dítě jako oběť/poškozený: Dětem, které se staly obětí trestných činů, jsou poskytovány sociální služby, jež jsou přizpůsobeny jejich konkrétnímu případu.

Civilní soudnictví:

Děti mohou být účastníky občanskoprávního řízení, a proto jim je sděleno jakékoli soudní rozhodnutí a mohou se domáhat výkonu soudního rozhodnutí, a to vše prostřednictvím svých zákonných zástupců (jelikož nemají procesní způsobilost), ledaže byly zplolelněny.

Jako žalovaní: Děti mohou být odpovědné za porušení smluv, které uzavřely, a za vlastní majetek.

6. Přístup k opravným prostředkům

Je důležité uvést, že podle španělského práva je režim přístupu ke zdrojům, jako jsou opatření na ochranu práv dítěte v případě střetu zájmů s jeho rodiči, ve všech jurisdikcích stejný.

Trestní soudnictví:

Odvolání v případě rozhodnutí o zastavení trestního stíhání: Ve Španělsku existuje podle zákona č. 4/15 velmi široký právní rámec pro ochranu nezletilých obětí.

Všechny děti mají nárok na obdržení informací, podání stížnosti, podání opravného prostředku nebo soudní přezkum a na požadování náhrady škody během trestního řízení, v němž je dítě obětí, nebo po něm. Každému dítěti, které nemá vlastní zdroje, bude přiznáno právo na bezplatnou právní pomoc.

Civilní soudnictví:

V zájmu ochrany svých práv a záruk může dítě:

požádat o ochranu a opatrovnictví příslušného veřejného subjektu

informovat státního zástupce o své situaci

podávat stížnosti veřejnému ochránci práv

požádat o dostupné sociální zdroje orgánů veřejné správy

požádat o právní pomoc a ustanovení obhájce

předkládat Výboru pro práva dítěte individuální stížnosti.

V případě střetu zájmů zákon stanoví jmenování soudního opatrovníka.

U občanskoprávních soudů lze vyslovit námitky proti správním rozhodnutím o ochraně nezletilých.

[Justice vstřícna k dětem ve Španělsku](#) (606 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 17/01/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Francie

1. Právní způsobilost nezletilých osob

Nezletilé osoby mladší 18 let nejsou podle francouzského práva způsobilé právně jednat. Při výkonu svých práv musí být zastupovány svými zákonnými zástupci (nejčastěji rodiči). Nezletilé osoby se musí podílet na všech rozhodnutích, která se jich týkají a ovlivňují je, úměrně svému věku a svým rozpoznávacím schopnostem.

2. Přístup k přizpůsobeným postupům

Za případy nezletilých osob odpovídají specializovaní pracovníci, zejména specializovaní soudci soudů pro mládež. Do průběhu soudního řízení týkajícího se nezletilé osoby mohou zasahovat orgány soudní ochrany mládeže a sdružení, která jsou k tomu oprávněna.

Zákon stanoví, že u nezletilé osoby může nastat střet zájmů s jejími rodiči. V takovém případě lze jmenovat nezávislou osobu jako kolizního opatrovníka.

V trestních věcech má nezletilá osoba právo obrátit se na advokáta, aniž by k tomu potřebovala svolení rodičů. Právní pomoc je poskytována bezplatně.

Advokát je považován za osobu zajišťující první přístup k informacím, která zastává úlohu průvodce a ochránce nezletilé osoby. Může požádat o soudní jednání s vyloučením veřejnosti, o to, aby se nezletilá osoba mohla účastnit jednání, aniž by se setkala s obviněným, o to, aby veškerá další lékařská vyšetření byla nahrazena opětovným přezkumem spisu, a o to, aby nebyly provedeny některé vyšetřovací úkony (např. konfrontace.)

– **Pokud je nezletilá osoba obviněna nebo obžalována** a není dodrženo některé z jejích práv, lze soudní řízení i vazbu zrušit. Nezletilá osoba (starší 10 let) může být zadržena pod dohledem speciálně vyškolených odborníků na místech vyhrazených pro nezletilé.

– **Pokud je nezletilá osoba svědkem** v určitém případě, jsou soudci a příslušníci soudní policie povinni zohlednit její zranitelnost. Nezletilé osoby mladší 16 let nejsou povinny skládat přísahu.

– **Nezletilá osoba jako oběť požívá zvláštní ochrany.** Pokud navíc uplatní své občanskoprávní nároky v adhezním řízení, může požadovat náhradu způsobené škody. Pokud je obviněný odsouzen a není solventní, může oběť získat odškodnění od [Garančního fondu pro oběti](#) (v závislosti na okolnostech), od Komise pro odškodňování obětí trestných činů (CIVI) a / nebo od služby SARVI pro odškodnění obětí trestných činů.

V občanských věcech musí nezletilé osoby zpravidla zastupovat jejich zákonný zástupce. V případě střetu zájmů mezi nezletilou osobou a jejím rodičem je jmenován kolizní opatrovník. Rodiče se mohou proti jmenování kolizního opatrovníka do dvou týdnů odvolat.

V určitých situacích zákon výslovně stanoví, že nezletilá osoba může jednat samostatně (zejména pokud jde o nezletilé osoby ohrožené ve věcech podpory v oblasti vzdělávání, a dále ve věci žádosti o úřední potvrzení o všeobecně známé skutečnosti za účelem určení rodičovství, žádosti o osamostatnění a žádosti o určení státní příslušnosti nezletilých cizích státních příslušníků bez doprovodu).

3. Zakony a opatření směřující ke zkrácení lhůt v případech týkajících se nezletilých osob

V trestních věcech je státní zástupce oprávněn nařídit neprodleně předložení věci soudu pro mládež tak, aby se jednání konalo ve lhůtě od deseti dnů do dvou měsíců. Tento postup je možný pouze v případech, že již není nutné provést šetření skutečností, a u konkrétních trestných činů v závislosti na věku nezletilé osoby a uloženém trestu. Urychlené předvolání pak umožňuje státnímu zástupci nařídit slyšení u soudu pro mládež do jednoho až tří měsíců.

V občanskoprávních věcech, neexistuje žádné zvláštní ustanovení pro urychlení řízení u soudu prvního stupně v případech týkajících se nezletilých osob; pokud je však podán opravný prostředek proti rozhodnutí soudu pro mládež, zákon stanoví, že takový případ je třeba projednat přednostně.

4. Specifické mechanismy a postupy podpory dítěte a nejlepšího zájmu dítěte

V soudních řízeních týkajících se dětí je největší důraz kladen na zájem nezletilé osoby. Zákon často připomíná, že soudce musí svá rozhodnutí odůvodnit na základě základního kritéria, kterým je ochrana zájmů nezletilých dětí. Musí brát v úvahu rodinnou, sociální a ekonomickou situaci dítěte a jím vyjádřené stanovisko. Neexistuje však žádný protokol ani právní dokument, který by definoval nejlepší zájem dítěte.

V trestních věcech jsou regionální orgány povinny upozornit soudní orgán na skutečnost, že se nezletilá osoba zjevně stala, nebo se má za to, že se stala, obětí špatného zacházení. Pokud se nezletilá osoba stala obětí sexuálního zneužívání, musí o tom státní zástupce neprodleně informovat soudce soudu pro mládež a vyžádat si výchovnou asistenci.

Povinnost zachovávat profesní tajemství se nevztahuje na případy špatného zacházení s nezletilými osobami nebo na případy jejich nouze. Některé trestné činy spáchané na nezletilé osobě mají delší promlčecí lhůty, které začínají běžet až poté, co oběť dosáhne zletilosti. Jednání týkající se obviněné nezletilé osoby se musí konat s vyloučením veřejnosti. Zveřejnění jakéhokoli obsahu tohoto jednání je zakázáno.

V občanskoprávních věcech je soudce soudy pro mládež oprávněn jednat v oblasti výchovné asistence v případě, že se nezletilá osoba ocitla v ohrožení. Občanský zákoník dále uděluje rozsáhlé pravomoci i soudci pro rodinné záležitosti, který musí věnovat «obzvláštní pozornost ochraně zájmů nezletilých dětí».

5. Výkon rozhodnutí týkajících se nezletilých osob

V trestních věcech se rodiče a právní zástupce nezletilé osoby přímo účastní provádění veškerých opatření. Některá opatření může nařídít i soudce soudy pro mládež nebo vyšetřující soudce v průběhu fáze vyšetřování (u nezletilých osob ve věku od 10 do 18 let: opatření týkající se umístění do výchovného zařízení, probační dohled, náhrada škody a opatření denní aktivity; pro nezletilé osoby od 13 do 18 let: vazba, soudní dohled, domácí vězení s elektronickým dohledem).

Soud pro mládež může nařídít předání nezletilé osoby od 10 do 18 let rodině, náhradu škody, podmíněné odsouzení, opatření denní aktivity, umístění do výchovného zařízení a soudní ochranu. Nezletilým osobám ve věku od 13 do 18 let může rovněž udělit napomenutí nebo napomenutí s výstrahou, nařídít mediaci-odškodnění, opatření denní aktivity (které může u nezletilých osob ve věku od 16 do 18 let sestávat z veřejně prospěšných prací), probační dohled nebo soudní ochranu. Nezletilým osobám ve věku **od 10 do 18 let lze uložit trest ve formě:** zákazu navštěvovat určitá místa, zákazu setkání s určitými osobami, umístění do výchovného zařízení, a jako poslední možnost u **nezletilých osob starších 13 let** lze uložit trest odnětí svobody (ve zvláštním oddělení pro mladistvé ve vazební věznici nebo ve specializovaném vězeňském zařízení pro nezletilé osoby, kde musí být k dispozici specializovaní vychovatelé).

V občanskoprávních věcech platí, že rozhodnutí o rodičovské odpovědnosti, výživném nebo ochraně nezletilé osoby v ohrožení jsou vykonatelná okamžitě. Ve většině případů za vykonání tohoto rozhodnutí odpovídají rodiče v závislosti na rozlišovací schopnosti nezletilé osoby. V případě střetu zájmů s rodiči a v případech, kdy soud o této otázce dosud nerozhodl (například ustanovením opatrovníka), bude za výkon opatření, která jsou v zájmu nezletilé osoby, odpovídat její kolizní opatrovník.

6. Osvojení

Osvojení probíhá v několika fázích: získání povolení, vytvoření vazby a navázání vztahu mezi dítětem a osvojitelem a soudní řízení, kterým se vytváří rodičovský vztah. Ve Francii existují dva typy osvojení: zrušitelné osvojení (zachování původního rodičovského vztahu) a osvojení nezrušitelné (pouze u nezletilých osob do 15 let, kdy je původní rodičovský vztah nahrazen vztahem s adoptivními rodiči).

Pro oba tyto případy je příslušným soudem soud prvního stupně, a osvojení lze provést pouze tehdy, je-li to v zájmu nezletilé osoby. Nezletilé osoby starší 13 let musí se svým osvojením souhlasit.

Spravedlnost ve Francii přizpůsobená dětem (749 Kb)

Poslední aktualizace: 30/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Chorvatsko

Právní způsobilost nezletilé osoby

Děti v Chorvatsku mají způsobilost k právům a právním úkonům (způsobilost k právům a povinnostem) a procesní způsobilost (způsobilost být v soudním řízení žalobcem nebo žalovaným). Děti nabývají způsobilost k právním úkonům (způsobilost uzavírat smlouvy a vyvolávat právní účinky, které by běžně vyvolaly při dosažení věku osmnácti let) pouze tehdy, pokud uzavřou manželství, stanou se rodiči (od šestnácti let) nebo uzavřou pracovní smlouvy (od patnácti let).

Přístup ke zvláštním řízením

Tyto zúčastněné strany se mohou zúčastnit **trestních řízení** s účastí dětí:

veřejný ochránce práv dětí (*pravobranitelj za djecu*),

specializovaní policisté v rámci ministerstva vnitra, kteří byli vyškoleni v práci s dětmi, které se staly obětí trestné činnosti či pachatelem,

soudy a soudci pro mladistvé v trestním řízení týkajícím se dětí,

specializovaní státní zástupci pro mladistvé v rámci státního zastupitelství,

advokáti specializující se na řízení za účasti dětí, kteří byli případně jmenováni předsedou soudu ze seznamu chorvatské advokátní komory (*Hrvatska odvjetnička komora*) (obvykle obhájci),

sociální pracovníci, kteří hrají v trestním řízení za účasti dětí hlavní úlohu,

specializované kliniky a nemocnice pro děti,

četné specializované nevládní organizace, odborní asistenti z jiné než právní oblasti (u soudů pro mladistvé a státního zastupitelství), dobrovolníci atd.

Účast dětí nebo nezletilých osob (do 23 let) v soudních řízeních je v případech, kdy spáchaly trestný čin, upravena zákonem o soudech pro mladistvé (*Zakon o sudovima za mladež*).

Městské soudy (*općinski sudovi*) vedou občanskoprávní řízení, včetně řízení, jež se týkají dětí, protože neexistují žádné zvláštní soudy, které by rozhodovaly pouze o sporech, jež se týkají dětí a nezletilých. Pro rozhodování ve věcech vyživovací povinnosti, existence či neexistence manželství, prohlášení manželství za neplatné a rozvodu, určení či zpochybnění otcovství nebo mateřství, jakož i péče o dítě a rodičovské odpovědnosti jsou v řízení v prvním stupni příslušné městské soudy.

Střediska sociální péče (*Centri za socijalnu skrb*) jsou veřejnými subjekty, které působí v oblasti ochrany a podpory dětí a mají možnost ovlivňovat soudní rozhodnutí. Střediska sociální péče mohou mít právní postavení účastníka řízení a mohou se účastnit soudních řízení rovněž jako vedlejší účastníci.

Vzhledem k tomu, že tato střediska hrají při ochraně dětí v soudních řízeních významnou úlohu, mají různé možnosti, jak se zasazovat o nejlepší zájmy dětí. Veřejný ochránce práv dětí je nezávislý orgán odpovědný pouze parlamentu, který byl zřízen s cílem spočívajícím v ochraně, sledování a prosazování práv a zájmů dětí.

Žádné zvláštní soudy nebo instituce zabývající se dětmi nebo nezletilými osobami ve správních řízeních neexistují. Správní soudy (*upravni sudovi*) jsou soudy s obecnou příslušností k řešení správních sporů, včetně sporů týkajících se dětí a nezletilých.

Všechny příslušné orgány zapojené do trestních řízení, jejichž účastníky jsou děti nebo nezletilé osoby, musí urychleně jednat, aby svou činnost dokončily co nejdříve. Podle zákona o soudech pro mladistvé (*Zakon o sudovima za mladež*) by mělo být v trestním řízení proti mladistvým, mladým dospělým a v případě trestných činů spáchaných na dětech řízení zahájeno a příslušná rozhodnutí soudy vynesena bez zbytečného odkladu. Naléhavé jsou i soudní řízení proti mladistvým pachatelům a vyšetřování a postupy prováděná policií a státními zástupci.

Prodlevy při vymáhání sankcí uložených mladistvým musí být omezeny na minimum a je rovněž povinností soudu zahájit tato řízení bez zbytečného odkladu poté, co soudní rozhodnutí nabylo právní moci, a neexistují žádné právní překážky jeho výkonu.

Řízení, v jejichž rámci se má rozhodnout o osobních právech dítěte, jsou neodkladná a první jednání by se mělo konat do patnácti dnů ode dne zahájení řízení. Rozhodnutí v řízeních týkajících se předběžných opatření, výkonu rodičovské odpovědnosti a osobního vztahu s dítětem a rozhodnutí o navrácení

dítěte mají být vydána a doručena do třiceti dnů ode dne zahájení řízení. Soud druhého stupně vydá a doručí rozhodnutí do třiceti dnů ode dne obdržení opravného prostředku.

Pokud je oběť dítě nebo nezletilá osoba, má podle trestního řádu (*Zakon o kaznenom postupku*) právo být vyslechnuta, svědčit a účastnit se trestního řízení. Kromě toho mají děti i nezletilé osoby právo být informovány o důležitých skutečnostech, předkládat důkazy týkající se trestného činu a trestního řízení a podávat opravné prostředky. V rámci soudních jednání mají právo klást otázky podezřelým, svědkům a znalcům a předkládat svá vyjádření a vysvětlení týkající se těchto svědectví.

V praxi posuzují nejlepší zájem dítěte odborníci zapojení do postupů ochrany dětí a mohou soudu navrhnout opatření na ochranu dítěte. Posouzení nejlepšího zájmu dítěte vychází ze zásad a metod práce sociálních pracovníků, psychologů, učitelů a dalších.

Pro dosažení souladu s Evropskou úmluvou o právech dítěte může soud jmenovat zvláštního zástupce dítěte v případě, kdy je nositel rodičovské zodpovědnosti vyloučen ze zastupování dítěte v důsledku svého střetu zájmů se zájmy dítěte. Tímto zástupcem je obvykle advokát s příslušnými zkušenostmi s řízením za účasti dětí. Zvláštní zástupci mohou být jmenováni v určitých soudních řízeních týkajících zbavení osobní svobody dítěte nebo nezletilé osoby, rozvodu a osvojení a v případech, které se týkají ochrany osobních práv a zájmů dětí.

Ochrana nejlepšího zájmu dítěte je jednou ze zásad zakotvených v chorvatské ústavě, kde je mimo jiné uvedeno, že rodiče nesou odpovědnost za výchovu, dobré životní podmínky a vzdělávání svých dětí a jsou odpovědní za zajištění práva dětí na úplný a harmonický osobní rozvoj. V souladu s příslušnými právními předpisy musí stát věnovat zvláštní péči sirotkům a nezletilým osobám, které jejich rodiče zanedbávají, a každý má povinnost chránit děti a informovat příslušné orgány o možné újmě způsobené dítětem. Mladí lidé, matky a osoby se zdravotním postižením mají nárok na zvláštní ochranu při práci. Každý by měl mít přístup ke vzdělávání za rovných podmínek. Povinné vzdělávání je v souladu s právními předpisy bezplatné.

Sledování výkonu rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Chorvatsko přijalo zákon o výkonu trestů, které byly uloženy mladistvým odsouzeným za trestné činy a přestupky (*Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje*).

Účelem uvedeného zákona je stanovit:

podmínky pro výkon trestů uložených dětem/nezletilým v trestním řízení z důvodu spáchání trestné činnosti, zejména v rámci nápravných opatření, zbavení osobní svobody ve věznici pro mladistvé a bezpečnostních opatření, a

podmínky pro výkon trestů za přečiny spáchané dítětem/nezletilým.

Při zajišťování řádného zacházení s dětmi/nezletilými, kteří spáchali trestný čin, hrají významnou úlohu zástupci příslušného střediska sociální péče.

Středisko sociální péče je rovněž odpovědné za předvolání dětí k výkonu nápravného opatření a za jeho předání k tomuto výkonu a poskytuje veškeré potřebné informace a podporu. Nápravná opatření mají za cíl poskytnout odsouzeným mladistvým pachatelům ochranu, péči, pomoc, dohled a obecné a odborné vzdělávání, čímž by měla ovlivnit jejich výchovu, rozvoj jejich celkové osobnosti a zlepšit jejich smysl pro odpovědnost, aby znovu nespáchali trestný čin.

Druhy nápravných opatření: soudní napomenutí, zvláštní povinnosti (jako jsou omluva poškozenému, náprava škody způsobené trestným činem v rozsahu, v jakém je to pro dítě možné, pravidelná školní docházka, nulová absence v práci, docházka na odbornou přípravu pro zaměstnání, které je vhodné vzhledem k jejich schopnostem a preferencím, přijetí pracovního místa a setrvání na něm, používání příjmu pod dohledem a v souladu s poradenstvím vedoucího nápravného opatření, účast na práci humanitárních organizací nebo na činnostech vedoucích k ochraně životního prostředí či daného místa, zdržení se návštěv některých míst, účasti na některých akcích nebo společnosti některých osob, které na ně mají špatný vliv, se souhlasem zákonného zástupce nezletilé osoby podstoupení léčebné péče nebo léčby drogové nebo jiné závislosti, účast na individuální nebo skupinové psychosociální terapii v poradenském středisku pro mládež, účast na kurzech odborné přípravy, nemožnost opustit místo svého trvalého nebo přechodného pobytu po delší dobu bez souhlasu střediska sociální péče, předání příslušnému středisku pro přezkum způsobilosti k řízení za účelem prověření znalostí dopravních předpisů, zákaz přibližování se k oběti a zákaz jejího obtěžování), zvláštní péče a dohled, zvláštní péče a dohled během denní péče v nápravném zařízení, předání do péče disciplinárnímu středisku, předání do péče nápravného zařízení, předání do péče zajišťovacího zařízení, předání do péče zvláštního nápravného zařízení.

Odnětí svobody ve věznici pro mladistvé je zvláštní druh zbavení osobní svobody, a to za zvláštních podmínek, pokud jde o uložení tohoto opatření, jeho trvání, účel a omezení, které z tohoto trestu plynou. K trestu odnětí svobody ve věznici pro mladistvé mohou být odsouzeni pouze starší mladiství pachatelé (nezletilí, kteří dosáhli věku šestnácti, ale nedosáhli ještě osmnácti let v době, kdy byl trestný čin spáchán), a to pokud spáchali trestný čin, za nějž lze uložit trest odnětí svobody v délce tří let nebo více, pokud v důsledku povahy a závažnosti trestného činu a vysoké míry zavinění nelze nápravné opatření odůvodnit.

Děti nebo mladiství, kteří nemají způsobilost k právům a právním úkonům, jsou zastupováni svými zákonnými zástupci, kteří je informují o soudních rozhodnutích a výkonu trestů.

V průběhu procesu o výkonu rozhodnutí mohou soudy po skončení mimosoudního řízení nařídít určitá ochranná opatření na ochranu dětí nebo nezletilých před zbytečnou újrou. Jedná se o tato ochranná opatření: omezení nevhodného kontaktu nebo omezení kontaktu s rodičem, prarodičem, bratrem nebo sestrou (nebo nevlastním bratrem či sestrou) dítěte nebo s manželem/manželkou dítěte.

Přístup k opravným prostředkům

a) Trestní řízení

Všechny osoby mají právo podat opravný prostředek proti rozhodnutí příslušného soudu, jak je stanoveno v použitelných ustanoveních trestního řádu. Proti rozsudku soudu prvního stupně se může – stejně jako státní zástupce, obžalovaný a obhájce – odvolat i dítě nebo nezletilá osoba, pokud jsou oběťmi trestné činnosti. Poškozený se může odvolat proti rozsudku, pokud jde o výrok o nákladech trestního řízení nebo o nároku na náhradu škody. Pokud však státní zástupce převzal stíhání od poškozeného jednajícího jako soukromý žalobce, může se poškozený odvolat z jakéhokoli důvodu, který může rozhodnutí zpochybnit.

Všechny osoby, které mají právo odvolat se proti rozsudku, kterým se nezletilé osobě ukládá trest nebo nápravné opatření, nebo proti rozhodnutí o zastavení řízení, tak mohou učinit do osmi dnů od obdržení rozsudku nebo rozhodnutí. Odvolání ve prospěch nezletilé osoby může i proti její vůli podat obhájce nebo státní zástupce, manžel/manželka, příbuzný v přímé linii, adoptivní rodič, poručník, bratr, sestra a pěstoun. Soud druhého stupně může změnit rozhodnutí soudu prvního stupně tím, že uloží nezletilé osobě přísnější trest, a to pouze tehdy, je-li to navrženo v odvolání.

b) Občanskoprávní řízení

Děti a nezletilé osoby účastníci se soudních řízení mají právo podat stížnost, opravný prostředek nebo žalobu podle obecných pravidel stanovených občanským soudním řádem (*Zakon o parničnom postupku*) a zákonem o občanskoprávních závazcích (*Zakon o obveznim odnosima*).

Jelikož děti a nezletilé osoby obecně nemají způsobilost k právům a právním úkonům, jednají jejich jménem obvykle jejich rodiče nebo poručníci jakožto jejich zákonní zástupci. Zákonný zástupce dítěte je oprávněn provádět jménem dítěte veškeré procesní úkony, včetně podání opravného prostředku. Proti

rozsudkům soudů prvního stupně lze podat opravný prostředek, který pozastavuje výkon příslušného soudního rozhodnutí. Opravný prostředek lze podat z důvodu podstatného porušení ustanovení občanskoprávního řízení, nesprávného nebo neúplného zjištění skutečností a nesprávného použití příslušných právních předpisů. Lhůta pro podání opravného prostředku proti rozsudku soudu prvního stupně činí obvykle patnáct dnů ode dne doručení rozsudku.

Osvojení

Zákon o rodině (*Obiteljski zakon*) upravuje osvojení jako zvláštní formu rodinné a právní péče o děti a ochrany dětí bez náležité rodičovské péče, která vytváří dlouhodobý vztah mezi rodiči a dítětem a přiznává rodičovské oprávnění adoptivním rodičům. Adoptivní rodiče by měli být chorvatskými občany (výjimečně mohou být cizinci, má-li to pro dítě obzvláštní význam), ve věku nejméně 21 let, kteří jsou alespoň o osmnáct let starší než osvojené dítě. Dítě může být osvojeno sezdánými páry a nesezdanými partnery společně, jedním z manželů/partnerů, je-li druhý z manželů/partnerů rodičem nebo adoptivním rodičem, jedním z manželů/partnerů se souhlasem druhého manžela/partnera nebo nesezdanou osobou, která není ani v jiném než manželském svazku. Osvojení může být založeno až do osmnáctých narozenin dítěte a dítě může být osvojeno, pokud splňuje právní požadavky pro osvojení a je-li to v souladu s dobrými životními podmínkami dítěte. Dítě, které dosáhlo dvanácti let, udělí písemný souhlas s osvojením.

Řízení o osvojení vede středisko sociální péče v místě trvalého nebo dočasného bydliště osob, které se mají stát adoptivními rodiči.

Je-li adoptivní rodič nebo dítě cizím státním příslušníkem, může být o osvojení rozhodnuto pouze s předchozím souhlasem ministerstva odpovědného za sociální zabezpečení.

Poslední aktualizace: 19/05/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Kypr

1. Právní způsobilost nezletilé osoby

Na Kypru je minimální věková hranice trestní odpovědnosti čtrnáct let. Ve všech záležitostech činí minimální věk, kdy může žalobce podat samostatně žalobu soudu, osmnáct let.

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

2.1 Trestní soudnictví

Dítě obecně nemá právní způsobilost k podání žaloby, a může tedy podat žalobu pouze prostřednictvím svých rodičů/poručníků.

Pokud jde o soudy, trestní věci, v nichž je obětí dítě, řeší v současnosti běžný trestní soud. Existují však zvláštní zákony se zvláštními ustanoveními, která jsou ohleduplná k dítěti a týkají se ochrany dětských obětí/svědků.

2.2 Civilní soudnictví

Neexistují specializované instituce zabývající se dětmi v občanskoprávním soudním řízení.

2.3 Správní soudnictví

Služby sociální péče ministerstva práce, sociálního zabezpečení a sociálního pojištění poskytují služby v oblasti ochrany a podpory dětí během celého soudního řízení. Všechny poskytované služby a postupy uplatňované službami sociální péče zohledňují především nejlepší zájem dítěte.

2.4 Zavedená právní a politická opatření s cílem zabránit zbytečným prodáváním při vyřizování případů týkajících se dětí

Neexistují žádné lhůty pro zahájení nebo ukončení občanskoprávního soudního řízení bez ohledu na to, zda se jedná o dítě nebo dospělou osobu.

V běžných občanských věcech se soudy budou snažit upřednostnit případy týkající se dětí, je-li to možné, s přihlédnutím k obrovskému počtu projednávaných případů. Veškerá požadovaná předběžná opatření budou projednávána bez zbytečného odkladu.

2.5 Zvláštní podpůrné mechanismy pro děti

V případě občanskoprávního soudního řízení nejsou zavedena žádná opatření k zajištění toho, aby byly soudní prostory vhodné pro děti a aby nebyla nabízena psychologická nebo jiná podpora, není-li zjištěna zvláštní potřeba takové podpory.

Neexistují žádná pravidla, která by vyžadovala, aby soudní zasedání byla přizpůsobena tempu a pozornosti dítěte. Mají-li být soudu předloženy snímky nebo jiné materiály, které mohou být považovány za škodlivé pro dítě, může soudce nařídít, aby dítě odešlo ze soudní síně. Jediným ochranným opatřením u občanskoprávního řízení je vedení zkušebního jednání za zavřenými dveřmi.

3. Multidisciplinární hlediska

V případech násilí v rodině spolupracují služby sociální péče se všemi ostatními příslušnými službami na základě příručky mezirezortních postupů, kterou schválila Rada ministrů v roce 2002. V případech pohlavního zneužívání dětí spolupracují služby sociální péče s ostatními příslušnými útvary, přičemž se uplatňuje multidisciplinární přístup.

4. Školení odborníků

Kyperská policejní akademie, což je vzdělávací instituce kyperské policie, poskytuje na všech úrovních policejního výcviku přednášky o řešení případů souvisejících s mladistvými. Tyto přednášky, jejichž cílem je vzdělávat policisty všech hodností, jsou nabízeny v základním školicím programu pro nábor policistů, v pokročilých kurzech i ve specializovaných kurzech.

Pracovníkům sociálních služeb je poskytována počáteční a průběžná odborná příprava v otázkách týkajících se dětí, jako je pohovor s dítětem, vyřizování případů týkajících se dětí atd.

Pokud jde o soudce obecných občanskoprávních a trestních soudů, neexistují žádné požadavky na odbornou přípravu, pokud jde o zacházení s dětmi během soudního řízení. Soudci se obecně účastní vzdělávacích seminářů a konferencí na Kypru i v zahraničí, pokud jsou organizovány.

5. Nejlepší zájem dítěte

V případech, kdy soud musí přijmout rozhodnutí o nejlepším zájmu dítěte, může vzít v úvahu zprávu vypracovanou službami sociální péče, která obsahuje nejen vyjádření pracovníka sociálních služeb, nýbrž také stanoviska dítěte.

6. Sledování rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Očekává se, že zákon o mladistvých pachatelích trestných činů bude komplexně revidován s cílem zajistit konkrétnější postupy ve prospěch dětí a mladých lidí. Tím se zlepší a posílí řízení týkající se dětí, a to v nejlepším zájmu dítěte.

7. Přístup k opravným prostředkům

Dítě může mít přístup k jakékoli stížnosti, opravnému prostředku nebo soudnímu přezkumu v rámci běžných postupů, a to prostřednictvím svého rodiče, poručníka nebo právního zástupce.

Pokud jde o nároky na náhradu škody během trestního řízení, v němž je dítě poškozeným, nebo po něm, má-li být podána řádná občanskoprávní žaloba na náhradu škody, musí tak jménem dítěte učinit jeho rodič nebo poručník. Pokud jde o příkazy k odškodnění obětí v rámci samotného trestního řízení, obecně trestní soudy mají omezené pravomoci.

V případě, že mezi dítětem a jeho rodiči/poručníky existuje střet zájmů, může služba sociální péče předat dítě do péče ředitele služeb sociální péče, který je poručníkem dítěte, a považuje se za nezbytné přidělit dítěti právního zástupce.

8. Rodinný život

V Kyprské republice existují různé druhy adopce:

vnitrostátní osvojení

mezinárodní osvojení

osvojení dítěte manžela/manželky z předchozího manželství.

Ve všech případech osvojení je prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte, a to na základě článku 21 Úmluvy OSN o právech dítěte.

Justice vstřícná k dětem na Kypru (572 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 11/03/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Lucembursko

1. Právní způsobilost nezletilé osoby

V Lucembursku činí minimální věk, kdy může žalobce předložit sám věc soudu, osmnáct let pro všechny oblasti práva. Výjimka existuje u zplnoletněných dětí, které mohou podat stížnost vlastním jménem.

V Lucembursku se trestnými činy spáchanými dětmi, které nedosáhly minimálního věku trestní odpovědnosti, jenž v Lucembursku činí osmnáct let, zabývá specializovaný soudní systém. To znamená, že dítě mladší osmnácti let podle lucemburského právního řádu nespáchá „trestný čin“; nýbrž se dopustí „jednání považovaného za trestný čin“, v souvislosti s nímž je za uplatňování opatření v oblasti ochrany, péče a/nebo vzdělávání odpovědná specializovaná soudní příslušnost, soud pro mladistvé (*Tribunal de la jeunesse*).

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

S výjimkou určitých záležitostí týkajících se rodiny a ochrany dětí jsou občanskoprávní věci projednávány u občanskoprávních soudů. V oblasti správního soudnictví neexistují žádné zvláštní rodinné soudy a soudy pro mladistvé. Správní soudy přezkoumávají pouze rozhodnutí o azylu a migraci.

Soud pro mladistvé je soudem se specializovanou soudní příslušností, který se zabývá podezřelými a pachateli z řad dětí a nařizuje ochranná opatření pro děti, které potřebují pomoc a ochranu. Soud pro mladistvé přijímá opatření v oblasti vzdělávání a ochrany. Podezřelé osoby / pachatelé z řad dětí se nepovažují za pachatele, nýbrž za děti, které potřebují ochranu a pomoc. V důsledku toho se trestní právo jako takové na děti nevztahuje.

Vše, co se dotýká dětí a rodin, obecně spadá do odpovědnosti oddělení ochrany mládeže při státním zastupitelství. Pokud se soudních řízení účastní dětské oběti, státní zástupci úzce spolupracují s oddělením ochrany mládeže v rámci soudní policie.

V Lucembursku je soudem se specializovanou soudní příslušností soud pro mladistvé, který řeší případy v oblasti ochrany dětí. Na soudech pro mladistvé působí specializovaní soudci, kteří jsou povinni prosazovat právní předpisy v oblasti ochrany mládeže. Rodinní soudci jsou příslušní ve věcech souvisejících s rodičovskou odpovědností. Tito soudci také kontrolují činnost zákonných zástupců či poručníků. V této funkci mohou rodinní soudci požádat o objasnění zákonné zástupce a poručníky dítěte, jakož i samotné dítě.

3. Právní a politická opatření s cílem urychlit vyřizování případů týkajících se dětí

Neexistují žádné zvláštní předpisy, které by zajišťovaly, aby byla občanskoprávní řízení týkající se dětí náležitě urychlována. Pokud jde o procesní lhůty, použijí se obecná pravidla (použitelná pro dospělé). Tato pravidla se liší v závislosti na soudu, který danou věc projednává.

4. Zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti a nejlepší zájem dítěte

Kdokoli, tedy dospělá osoba stejně jako děti, si může vyžádat bezplatné právní informace od Právní recepční a informační služby ([ℹ Service d'accueil et d'information juridique](#)).

Tato služba může dítěti poskytnout podporu při přístupu k opravným prostředkům. Dítěti může být nápomocen rovněž právník.

Význam pojmu „nejlepší zájem“ není v platných právních předpisech definován.

Posouzení nejlepšího zájmu dítěte spadá do pravomoci soudců. Soudci mohou při posuzování nejlepšího zájmu dítěte vzít v úvahu řadu faktorů, včetně například kvality života dítěte, sociálních faktorů atd. Navzdory právnímu požadavku může soud při určování nejlepšího zájmu dítěte zohlednit jeho názory. Dítě může vyjádřit svůj názor v občanskoprávních řízeních, například pokud jde o rodičovskou odpovědnost.

Všechny soudy dodržují mezinárodní právní nástroje, jako je *Evropská úmluva o výkonu práv dětí*, a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

5. Sledování výkonu rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Děti samy nemohou požádat o výkon soudního rozhodnutí. Toto právo jejich jménem uplatňuje jejich zákonný zástupce.

Pokud bylo vydáno rozhodnutí proti žalovanému dítěti, musí se výkon rozhodnutí týkat odděleného majetku dítěte. U žalovaných dětí, které neplní své povinnosti vyplývající ze soudního rozhodnutí, nelze uplatnit donucovací opatření v podobě detence.

V případech týkajících se ochrany dítěte může dítě zastoupené advokátem samo požádat o výkon rozsudku soudu.

6. Přístup k opravným prostředkům

Dítě, které chce podat stížnost, opravný prostředek nebo žádost o soudní přezkum před obecným soudem, musí být zastupováno zákonným zástupcem.

Výjimku tvoří emancipované děti, které mohou podat stížnost samy.

Jelikož dítě zastupuje jeho zákonný zástupce, který činí úkony jménem dítěte, může předkládat podání nebo podávat opravné prostředky bez souhlasu dítěte. Dojde-li mezi rodiči a dítětem ke střetu zájmů, může soud jmenovat *ad hoc* správce.

Dítě se může s podporou právníka odvolat také proti rozhodnutím soudu pro mladistvé.

7. Instituce a služby odpovědné za podporu dětí:

[ℹ Office national de l'enfance \(ONE\)](#)

Služba sociální pomoci (SCAS) – [ℹ Service de la protection de la jeunesse \(SPJ\)](#)

[ℹ Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher](#) (OKaju)

8. Osvojení

V Lucembursku je adopce dostupná všem lucemburským rezidentům, bez ohledu na to, zda jsou státními příslušníky, či nikoli, jakož i nerezidentům, kteří si přejí osvojit osobu s bydlištěm v Lucembursku.

Požadavky na osvojení se řídí vnitrostátním právem osvojitele nebo osvojitelů.

V případě osvojení oběma manželi, kteří nemají stejnou státní příslušnost nebo kteří jsou bez státní příslušnosti, se použije právo jejich společného obvyklého bydliště v době podání žádosti.

Na osvojené osoby se vztahují právní předpisy země jejich původu, pokud jim plánovaná adopce nepřiznává státní příslušnost osvojitelů. Existují-li protichůdná pravidla soudní příslušnosti, použije se právo země, v níž je osvojení platně uzavřeno.

Každý, kdo si přeje osvojit dítě, se musí nejprve obrátit na ministerstvo národního školství, dětí a mládeže (*Ministère de l'éducation nationale, de l'enfance et de la jeunesse* – MENJE) za účelem podání žádosti o osvojení dítěte. Před posouzením vhodnosti žadatelů z hlediska osvojení dítěte je třeba absolvovat „kurz přípravy na adopci“.

Adopční centrum (*Maison de l'adoption*) je poradenská služba v oblasti adopce poskytovaná osobám, jichž se osvojení týká (budoucí osvojitelé, osvojené děti, adoptivní rodiny, odborníci zapojení do adopce).

Prostřednictvím osobních konzultací poskytuje podporu jak během řízení o adopci, tak i posléze.

Řízení o adopci v Lucembursku zahrnuje různé fáze.

 [Odkaz na právní předpisy](#)

Justice vstřícna k dětem v Lucembursku (v angličtině a francouzštině) (989 Kb)

Poslední aktualizace: 10/12/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Malta

V maltském právním rámci existují různé definice toho, co právo považuje za „dítě“ (právní způsobilost dítěte).

1. Právní způsobilost nezletilých osob

Na Maltě činí minimální věk trestní odpovědnosti čtrnáct let. Ve všech záležitostech činí minimální věk, kdy může žalobce podat samostatně žalobu soud, osmnáct let.

2. Přístup k upraveným řízením

Pokud jde o mladistvé pachatele, specializovaným soudem zabývajícím se nezletilými osobami v trestní oblasti je soud pro mladistvé. Pokud jde o dětské oběti, tyto oběti jsou vyslýchány prostřednictvím videokonference. Občanskoprávní řízení: Nezletilé osoby mladší osmnácti let mohou podávat žaloby nebo být žalovány pouze prostřednictvím rodiče, opatrovníka, kurátora nebo poručníka. V soudních řízeních týkajících se rozluky nebo rozvodu však soud během řízení vždy zváží nejlepší zájem dítěte. Existují tato správní soudní řízení týkající se dětí: ochrana dětí, osvojení, pěstounská péče, žadatelé o azyl bez doprovodu a děti v azylovém řízení.

3. Právní a politická opatření s cílem zabránit zbytečným prodlevám při vyřizování případů týkajících se dětí

Právní a politická opatření, která mají zabránit zbytečným prodlevám při vyřizování případů týkajících se dětí, se liší podle okolností: trestní věci: je zohledněno dítě jako oběť a dítě jako pachatel, v občanskoprávním řízení v rodinných věcech se přihlíží k nejlepšímu zájmu dítěte. Pokud jde o správní věci týkající se nezletilých osob, příkazy k péči jsou projednávány soudem pro mladistvé, což je specializovaný soud.

4. Zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti a nejlepší zájem dítěte

V maltském právu neexistuje obecné pravidlo, které by stanovilo podmínky, za nichž má být zranitelné dítě vyslechnuto během veškerých různých trestních nebo správních řízení. Existují právní předpisy s ohledem na postavení a postupy uplatňované soudními nebo kvazisoudními orgány, které v souladu s článkem 12 Úmluvy OSN o právech dítěte vedou příslušná správní a trestní řízení. Na Maltě může svědčit každé dítě; je však nezbytné, aby soud došel k závěru, že dětský svědek chápe, že není správné vypovídat nepravdivě.

5. Sledování výkonu rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Sledování a výkon rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí závisí na druhu případu, v maltském právním řádu existují tyto prostředky trestního práva: rozhodnutí o uložení trestu, příkazy o předání dítěte do péče, rozhodnutí o probaci a o podmíněném propuštění. Rozhodnutí ve věcech občanských, která se týkají dětí jako žalobců nebo žalovaných, jsou vykonávána stejným způsobem jako rozhodnutí, jež jako žalobce nebo žalované zahrnují dospělé osoby. Pokud jde o správní řízení podle maltského práva, děti nemohou žalovat nebo být žalovány, vyjma prostřednictvím osoby, která vykonává rodičovskou odpovědnost, nebo v případě nepřítomnosti rodiče, opatrovníka či kurátora. Řízení týkající se ochrany dětí může zahájit právní oddělení organizace Agenziya Appogg nebo soukromý právník.

6. Přístup k opravným prostředkům

Podle maltského práva v trestním řízení neexistuje zvláštní právo dětských obětí, toto právo vyplývá ze samotného zákona a vztahuje se na všechny oběti, ať už se jedná o dítě či dospělou osobu. Pokud jde o občanskoprávní řízení nebo správní řízení, dítě může mít přístup k jakékoli stížnosti, opravnému prostředku nebo mechanismu soudního přezkumu prostřednictvím rodiče, opatrovníka, kurátora nebo poručníka. Během sporného řízení mezi nositeli rodičovských práv u rodinného soudu může být ustanoven obhájce dítěte, který zastupuje zájmy dítěte.

7. Osvojení

Postup osvojení na Maltě zahrnuje různé fáze.

Justice vstřícna k dětem na Maltě (366 Kb)

Poslední aktualizace: 31/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Portugalsko

1. Svěprávnost nezletilých osob

Podle občanského zákoníku (*Código Civil*) nemají nezletilí, tedy osoby, které ještě nedosáhly věku 18 let, zpravidla způsobilost k právům a právním úkonům. Způsobilosti nezletilých lze dosáhnout prostřednictvím rodičovské zodpovědnosti a také prostřednictvím opatrovnictví. Jedná se o formy právního zastoupení, kdy určitá osoba jedná jménem a v zájmu nezletilého.

Nezletilí mladší 18 let zpravidla tak zpravidla jsou nesvěprávní. U soudu mohou být zastoupeni svými zástupci, s výjimkou úkonů, které mohou činit osobně a svobodně. Nezletilé osoby, u nichž rodičovskou zodpovědnost mají oba rodiče, zastupují u soudu jejich rodiče, přičemž k podání žaloby je nutný souhlas obou rodičů.

Důsledky spáchání činů, které jsou podle trestního práva považovány za trestný čin, pro děti a mladistvé se liší podle věkových skupin, na základě nichž se použijí různé právní režimy. Pokud jsou tyto činy spáchány

osobami mladšími 12 let, použije se režim zákona o ochraně dětí a mladistvých v ohrožení (*Lei de Proteção de Crianças e Jovens em Perigo*) (zákon č. 147 /99 ze dne 1. září 1999), který má výhradně ochranný účel;

osobami ve věku od 12 do 16 let, použije se zákon o výchovném opatrovnictví (*Lei Tutelar Educativa*) (zákon č. 166/99 ze dne 14. září 1999). V rámci tohoto zákona jsou prováděna ochranná a výchovná opatření, aby se nezletilí poučili o uplatňování práva a aby se důstojným a odpovědným způsobem začlenili do života ve společnosti;

osobami staršími 16 let, jsou tyto osoby trestně odpovědné a může jim být uložen trest, přičemž trestní odpovědnost se posuzuje podle trestního řádu (*Código do Processo Penal*). Mladí lidé ve věku od 16 do 21 let podléhají zvláštnímu trestnímu režimu stanovenému ve vládním nařízení č. 401/82 ze dne 23. září 1982.

2. Přístup k přizpůsobeným postupům

Portugalská soudní struktura zahrnuje specializované soudy pro nezletilé, které se zabývají například úpravou rodičovské zodpovědnosti, vyživovací povinnosti, osvojením, uplatňováním ochranných opatření a dalšími záležitostmi. Případy azylu, přistěhovalectví a uprchlíků, které se týkají nezletilých osob, projednávají správní soudy.

Body 3 a 4 jsou příklady úprav soudních řízení týkajících se nezletilých osob. Dalším příkladem jsou změny trestního řádu vyplývající z provedení směrnice (EU) 2016/800:

v řízeních týkajících se obchodování s lidmi nebo trestných činů proti sebeurčení a svobodě v sexuální oblasti jsou procesní úkony týkající se nezletilých osob, včetně soudních jednání, zpravidla neveřejné;

nahlížení do soudních spisů v případech, kdy obviněným je nezletilý, osobou, která není účastníkem řízení, je zakázáno bez ohledu na její oprávněný zájem; obviněný nezletilý má právo, aby ho během řízení doprovázely osoby vykonávající rodičovskou zodpovědnost, jeho zákonný zástupce nebo skutečný opatrovník, nebo, nelze-li tyto osoby kontaktovat nebo vyžadují-li to zvláštní okolnosti v zájmu nezletilého nebo potřeby řízení, jiná vhodná osoba určená nezletilým a akceptovaná příslušným justičním orgánem, a to pouze po dobu, kdy uvedené okolnosti trvají.

3. Zákony a opatření směřující ke zkrácení lhůt v případech týkajících se nezletilých osob

V občanských věcech:

právní zpracování řízení o osvojení je naléhavé (článek 32 zákona č. 143/2015 ze dne 8. září 2015), podle právního rámce pro občanskoprávní řízení o opatrovnictví (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*) (schváleno zákonem č. 141/2015 ze dne 8. září 2015) *i)* občanskoprávní řízení o opatrovnictví, jejichž zpoždění mohou nepříznivě ovlivnit zájmy dítěte, se vedou i v době soudních prázdnin; *ii)* příkazy považované za naléhavé se vydávají nejpozději do dvou dnů; *iii)* je-li uloženo omezující opatření nebo vedlejší sankce zakazující styk rodičů nebo jsou-li vážně ohrožena práva a bezpečnost obětí domácího násilí a jiných forem násilí v rodině, jako je fyzické nebo sexuální zneužívání dětí, požádá státní zastupitelství do 48 hodin poté, co se o situaci dozvědělo, o úpravu nebo změnu úpravy výkonu rodičovské zodpovědnosti nezletilé osoby; *iv)* projednávání a soudní řízení je nepřetržité a může být přerušeno pouze z důvodů vyšší moci nebo z důvodu naprosté nutnosti.

V trestních věcech:

podle zákona o výchovném opatrovnictví (zákon č. 166/99 ze dne 14. září 1999) *i)* se řízení o nezletilém, kterému byla uložena ochranná výchova ve veřejném nebo soukromém zařízení nebo v nápravném zařízení nebo který byl internován za účelem získání znaleckého posudku o osobnosti nezletilého, vede i v době soudních prázdnin; *ii)* pokud by zpoždění v řízení mohlo mít nepříznivý dopad na nezletilého, rozhodne soud usnesením s odůvodněním, že řízení bude považováno za naléhavé a bude vedeno v době soudních prázdnin; *iii)* pokud je uplatněno opatření k zadržení a je proti němu podáno odvolání, považuje se řízení za naléhavé a vede se během soudních prázdnin; *iv)* příkazy považované za naléhavé musí být vydány do dvou dnů.

4. Specifické mechanismy a postupy podpory dítěte a nejlepšího zájmu dítěte

V občanskoprávním soudním řízení a ve věcech týkajících se úpravy výkonu rodičovské zodpovědnosti musí být nezletilý vyslechnut, pokud je starší 12 let nebo je-li mladší a je schopen projednávaným věcem porozumět, přičemž se zohlední věk a vyspělost dítěte. Kromě toho je zásada slyšení a účasti dětí jednou z hlavních zásad občanskoprávního řízení o opatrovnictví, které je upraveno právním rámcem pro občanskoprávní řízení o opatrovnictví. Ustanovení čl. 1 odst. 1 tohoto rámce stanoví, že „*děti mohou být vyslechnuty a jejich názor musí být při určování nejlepšího zájmu dítěte justičními orgány zohledněn*“. Pokud je dítě **obětí trestného činu**, statut oběti (*Estatuto da Vítima*) (schválený zákonem č. 130/2015 ze dne 4. září 2015, kterým se provádí směrnice 2012/29/EU) stanoví zejména

i) právo dítěte být vyslechnuto v trestním řízení, přičemž musí být zohledněn jeho věk a vyspělost;

ii) povinné ustanovení obhájce v případech, že zájmy dítěte a zájmy jeho rodičů, zákonného zástupce nebo skutečného opatrovníka jsou v rozporu, případně pokud je o to soud požádán dítětem, které je přiměřeně vyspělé; a

iii) že výpovědi dětí v průběhu trestního vyšetřování jsou zaznamenány zvukovými nebo audiovizuálními prostředky, aby mohly být použity jako důkaz u soudu. Za tímto účelem jsou výpovědi pořizovány v neformálním, soukromém prostředí, aby bylo zajištěno, že odpovědi budou bezprostřední a upřímné. Právo dětí na účast a být vyslechnut je v zákoně o ochraně dětí a mladistvých v ohrožení zakotveno ve čtyřech typech ustanovení:

a) ustanovení zaměřená na děti ve věku 12 a více let,

b) ustanovení týkající se dětí mladších 12 let,

c) ustanovení, která se nevztahují k žádnému věku, a

d) ustanovení, která uvádějí pouze kritérium vyspělosti.

Jednou z obecných zásad, které charakterizují řízení o opatrovnictví stanovené v zákoně o výchovném opatrovnictví, je zásada vyslechnutí dětí (článek 47). Tento zákon rovněž stanoví právo nezletilých osob účastnit se jakéhokoli řízení, a to i v případě, že jsou zadrženy nebo ve vazbě; tato účast musí probíhat tak, aby se nezletilý cítil svobodně a co nejpohodlněji (článek 45).

5. Výkon rozhodnutí týkajících se nezletilých osob

Rozhodnutí vydaná v občanskoprávních řízeních, v nichž vystupují nezletilé osoby jako žalobci nebo žalovaní, jsou zpravidla vykonávána stejným způsobem jako rozhodnutí, v nichž jako žalobci nebo žalovaní vystupují za stejných podmínek dospělé osoby.

Existují však skutečnosti a okolnosti, které odůvodňují existenci zvláštního právního rámce. Pokud jde o úpravu výkonu rodičovské zodpovědnosti, může soudce v případech, kdy hrozí riziko nedodržení rozhodnutí, nařídit, aby bylo po stanovenou dobu sledováno provádění opatření stanovených technickými poradenskými službami (právní rámec pro občanskoprávní řízení o opatrovnictví). V případě vyživovacích povinností je neplnění povinnosti platit výživné trestné ze zákona, ačkoli k zahájení trestního řízení je třeba podat podnět (článek 250 trestního zákoníku (*Código Penal*)).

V rámci **trestního práva** mohou být tři předběžná opatření stanovená v zákoně o výchovném opatrovnictví (navrácení nezletilého rodičům, zákonnému zástupci, pěstounské rodině, skutečnému opatrovníkovi nebo jiné vhodné osobě, přičemž nezletilému se ukládají povinnosti; péče o nezletilého ve veřejném nebo soukromém zařízení a péče o nezletilého v nápravném zařízení) nahrazena, a to z vlastního podnětu soudu nebo na žádost, dojde-li soud k závěru, že použité opatření nedosahuje zamýšlených cílů. V každém případě je soud přezkoumává každé dva měsíce z vlastního podnětu.

Soud ve svém rozhodnutí určí orgán odpovědný za sledování a zajištění výkonu uplatňovaného opatření. S výjimkou případů, kdy zákon stanoví orgán odpovědný za sledování a zajištění výkonu opatření, může soud výkonem opatření pověřit veřejnou službu, zařízení sociální péče, nevládní organizaci,

sdužení, sportovní klub nebo jiný veřejný či soukromý subjekt nebo osobu, kterou uzná za vhodnou. Určený orgán musí za podmínek a v intervalech stanovených zákonem, nebo, není-li to v zákoně upraveno, v intervalech stanovených soudem, informovat soud o výkonu použitého opatření a o pokroku ve výchovném procesu nezletilého a o všech okolnostech, které mohou odůvodnit přezkum opatření.

6. Osvojení

Osvojení je formou navázání příbuzenského vztahu mezi dítětem, jež postrádá rodinu a osobou nebo párem, přičemž může vzniknout pouze rozsudkem. Rozhodnutí soudu o osvojení se vydává pouze v případě, že existují legitimní důvody pro osvojení; rozhodnutí přináší dítěti skutečné výhody; neznamená nepřiměřenou obět' pro ostatní děti osvojitele (osvojitelů) a existuje důvodné očekávání, že pouto mezi osvojitelem (osvojiteli) a dítětem nebo mladistvým bude stejné jako pouto příbuzenské.

Rozsudkem o osvojení osvojené dítě nebo mladistvá osoba:

nabývá postavení dítěte osvojitele (osvojitelů) pro všechny právní záležitosti s právy a povinnostmi, které jsou shodné s právy a povinnostmi vyplývajících z přirozeného příbuzenského vztahu, a stává se součástí rodiny osvojitele (osvojitelů);

ukončuje rodinné vztahy a styk s biologickou rodinou, s výjimkou zákonem stanovených případů, zejména pokud jde o styk s biologickými sourozenci, pokud s tím osvojitelé souhlasí a pokud je v nejlepším zájmu osvojeného dítěte tento styk udržovat;

ztrácí svá původní příjmení a získává příjmení osvojitele (osvojitelů);

může na žádost osvojitele (osvojitelů) a pokud to soud považuje za nejlepší zájem dítěte a za účelem usnadnění začlenění do rodiny změnit své jméno.

Podle občanského zákoníku mohou dítě osvojit tyto osoby:

dvě osoby (i stejného pohlaví) ve věku nejméně 25 let, které jsou sezené déle než čtyři roky (včetně doby strávené v nesezdaném soužití bezprostředně před uzavřením manželství), za předpokladu, že nejsou právně odloučeny;

osoba starší 30 let, nebo starší 25 let, pokud je osvojenec dítětem jejího manžela/manželky.

Je třeba poznamenat, že zpravidla platí:

osvojitel by v době, kdy je mu dítě nebo mladistvá osoba formálně svěřena k osvojení, neměl být starší 60 let;

od 50 let věku nesmí být věkový rozdíl mezi osvojitelem a osvojencem vyšší než 50 let, ledaže by pro to existovaly závažné důvody a odůvodňovaly to zájmy osvojence (např. osvojenec je sourozencem jiných osvojců a věkový rozdíl 50 let se vztahuje pouze na osvojence).

Osvojenec starší 12 let musí se svým osvojením souhlasit. Osvojenec musí být vyslechnut soudcem za přítomnosti státního zástupce, a to za podmínek a v souladu s pravidly stanovenými pro vyslechnutí dětí v občanskoprávním řízení o opatrovnictví.

Podle zákona č. 143/2015 ze dne 8. září 2015 nemohou osvojenci mladší 16 let žádat o přístup k informacím o svém původu. Po dovršení 16 let může osvojenec o tento přístup výslovně požádat; do dosažení věku 18 let je však vždy nutný souhlas osvojitelů nebo zákonných zástupců. Je-li žádost o přístup k informacím podána ze závažných důvodů, zejména pokud je ohrožen zdravotní stav osvojené nezletilé osoby, může soud na žádost rodičů nebo státního zastupitelství povolit přístup k informacím o osobní historii osvojeného nezletilého.

Zákon č. 143/2015 ze dne 8. září 2015 upravuje řízení o vnitrostátním a mezinárodním osvojení a zásah příslušných orgánů do těchto řízení.

Poslední aktualizace: 07/04/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Finsko

1. Právní způsobilost nezletilé osoby

Ve Finsku činí minimální věk trestní odpovědnosti patnáct let.

V ostatních záležitostech se minimální věk pro podání žaloby k soudu pohybuje mezi dvanácti roky (zdravotní problémy, umístění do péče), patnácti roky (zaměstnání, azyl, migrace, otázky vzdělávání, správní sankce) a osmnácti lety (rodinné záležitosti).

2. Přístup k přizpůsobeným řízením

Vyšetřování zaměřená na děti jsou pokud možno přidělena policistům s odbornou přípravou nebo zkušenostmi v tomto ohledu. Větší policejní oddělení mají útvary nebo policisty, kteří se specializují na vyšetřování trestných činů páchaných na dětech. Vyšetřování trestných činů na dětech je v rámci všech policejních oddělení zpravidla přiděleno vyšetřovatelům, kteří mají odbornou kvalifikaci a zvláštní odbornou způsobilost pro vyšetřování tohoto druhu trestných činů.

Státní zastupitelství má systém zvláštních státních zástupců s cílem zajistit odborné znalosti v dané oblasti specializace a udržovat a rozvíjet odborné znalosti státních zástupců. Existuje skupina zvláštních státních zástupců, kteří se specializují na násilí páchané na dětech a ženách. V oblasti své odbornosti školí další státní zástupce.

Vyšetřování zaměřená na děti jsou pokud možno přidělována policistům s odbornou přípravou nebo zkušenostmi v tomto ohledu.

Veřejný ochránce práv dětí prosazuje zájem dětí a uplatňování práv dětí na obecné úrovni, nezabývá se však jednotlivými případy.

3. Zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti

Od začátku roku 2016 lze v řízeních, kdy oběť potřebuje zvláštní ochranu, použít jako důkaz také videozáznam z výsledku oběti ve věku patnácti až sedmnácti let.

Podle zákona o vyšetřování trestných činů může orgán pro vyšetřování trestných činů v případě potřeby konzultovat lékaře nebo jiného odborníka ohledně toho, zda lze u osoby mladší osmnácti let nařídít vyšetřovací úkony.

Výsledky dětských obětí a svědků zpravidla provádějí policisté s odbornou přípravou nebo zkušenostmi v tomto ohledu. Výslech může rovněž provést zdravotnický pracovník.

Při fakultních nemocnicích ve velkých městech existují zvláštní odborná střediska, která se specializují na výslech nezletilých obětí trestného činu. Policie s těmito středisky úzce spolupracuje.

4. Školení odborníků

Ministerstvo spravedlnosti pravidelně pořádá pro soudce, soudní úředníky a pracovníky právní pomoci pokročilé školení v oblasti dětské psychologie, právní psychologie, práv obětí, lidských práv a zvláštních potřeb pohlavně zneužívaných obětí. Školení se mohou zúčastnit i státní zástupci.

Úřad generálního prokurátora organizuje školení pro státní zástupce, kteří se zabývají případy pohlavního a fyzického zneužívání dětí. Mezi témata patří rozvoj dítěte, dětská psychologie a způsob vedení rozhovoru s dítětem.

Odborná příprava policistů zahrnuje školení v oblasti dětské psychologie, komunikační dovednosti a způsob vedení rozhovoru s dítětem. Pracovníkům, kteří absolvovali zvláštní odbornou přípravu prováděnou Národní policejní radou, je udělena zvláštní odborná kvalifikace.

5. Přístup k opravným prostředkům

Stížnost na rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání lze podat generálnímu prokurátorovi, který má právo zahájit nové projednání obžaloby.

6. Rodinný život

Prvním krokem v procesu osvojení je poradenství v oblasti osvojení, které poskytují obecní orgány sociální péče a organizace Save the Children Finland. Poradenství v oblasti osvojení je pro klienty bezplatné. Za účelem podání žádosti o povolení k osvojení a předložení návrhu na schválení osvojení předloží poskytovatel poradenských služeb v oblasti osvojení písemnou zprávu o poskytnutí příslušného poradenství. Zpráva obsahuje nezbytné informace o dotčených osobách a jejich situaci.

Na základě zprávy přijímá Rada pro adopci rozhodnutí o udělení povolení k osvojení. Osvojení nezletilého dítěte vyžaduje povolení udělené Radou pro adopci jak v případě vnitrostátního osvojení, tak i mezinárodního osvojení. Povolení je platné po dobu dvou let. Navrhovatelé mohou požádat prodloužení platnosti povolení.

Existuje pouze jeden typ osvojení. Jakmile je osvojení povoleno, považuje se osvojenec za dítě adoptivních rodičů, a nikoli bývalých rodičů.

Povolení k osvojení není nutné, je-li osvojeným dítětem dítě budoucího manžela nebo manželky nebo dítě, o něž již stanoveným způsobem pečoval a vychovával je budoucí adoptivní rodič.

Zpravidla platí, že osoby, které si chtějí osvojit dítě ze zahraničí, musí kromě obdržení poradenství v oblasti osvojení vždy požádat o služby týkající se mezinárodního osvojení. Tyto služby poskytuje odbor sociálních služeb města Helsinky a organizace Save the Children Finland a Interpedia.

Na konci procesu je osvojení schváleno soudním rozhodnutím.

[Justice vstřícna k dětem ve Finsku](#) (534 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 04/08/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Práva nezletilých osob při soudních řízeních - Švédsko

1. Minimální věk, kdy může žalobce předložit sám věc soudu

Ve Švédsku činí minimální věk trestní odpovědnosti patnáct let. V případě rodinných záležitostí, věcí týkajících se zaměstnání, migrace a azylu, jakož i správních sankcí mohou žalobu podat soudu osoby, které dosáhly nejméně osmnácti let. U záležitostí týkajících se vzdělávání činí příslušný věk šestnáct let a u záležitostí v oblasti zdraví (pouze pokud jde o povinnou psychiatrickou vazbu/léčbu) a umístění do péče patnáct let (ačkoli děti jsou obvykle žalovanými, a nikoli žalobci).

2. Specializované instituce a příslušné orgány

Švédsko nemá zvláštní soudy pro mladistvé pachatele. Děti mladší patnácti let nemohou být trestně stíhány, místo toho spadají do péče sociálních služeb, zatímco mladiství ve věku patnácti až osmnácti let jsou postaveni před obecné soudy. Ve Švédsku existují obecné soudy a správní soudy. Tyto soudy pracují souběžně. Systém správních soudů se zabývá odvoláními proti správním rozhodnutím.

Občanskoprávní věci a případy týkající se péče o dítě, bydliště a styku s dítětem projednávají obecné soudy. Ve Švédsku neexistují specializované instituce zabývající se dětmi v občanskoprávním soudním řízení. Většina sporů v oblasti rodinného práva spadá do pravomoci obecných soudů.

3. Zavedená právní a politická opatření s cílem zabránit zbytečným prodlevám při vyřizování případů týkajících se dětí

Je-li dítě podezřelé ze spáchání trestného činu, měli by být rodiče nebo jiná osoba odpovědná za péči o dítě co nejdříve informováni o trestném činu a o výsledku dítěte. Během výsledku by měli být přítomni i rodiče. Pokud je trestný čin závažný, měly by být o trestném činu co nejdříve vyrozuměny i sociální služby a měly by být při výsledku přítomny. Vyšetřování a soudní řízení jsou přizpůsobena mladým podezřelým. Soudní řízení by měla být ukončena v přiměřené lhůtě. Existuje rovněž obecné pravidlo, podle něhož jsou příslušná rozhodnutí vydávána a řízení zahájena bez zbytečného odkladu, pokud se řízení týkajících se péče o dítě, bydliště nebo styku s dítětem účastní i děti.

4. Zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti a způsoby zajištění toho, aby byl hlas dítěte slyšet

Účastníky soudního řízení mohou být děti i dospělí. Děti, které se staly obětí trestného činu, tak mají stejné právo být vyslechnuty a účastnit se řízení jako dospělí. V případech, kdy má obzvláštní význam popis události dítětem (což je případ, kdy je dítě obětí), by měl být během výsledku přítomen odborník na dětskou psychologii nebo psychologii výsledku, nebo by se měl vyjádřit k významu popisu události dítětem. Pokud jde o svědky, neexistuje právo být vyslechnut, bez ohledu na to, zda je svědkem dítě nebo dospělá osoba. Svědci nejsou účastníky soudního řízení a v trestním řízení nehrají žádnou roli kromě vyličení událostí v případě potřeby.

5. Multidisciplinární hlediska

Ke spolupráci jsou zapotřebí různé subjekty, jako je policie, státní zastupitelství, zdravotnické služby a sociální služby. Je-li dítě obětí násilí, nesou hlavní odpovědnost za spolupráci sociální služby. Většina obcí má tzv. konzultační skupiny se zástupci sociálních služeb, státního zastupitelství, policie, služeb péče o děti a služeb pro děti a mládež v oblasti psychiatrie, které rozhodují o koordinaci úsilí a plánování a o tom, v jakém pořadí by měly jednotlivé subjekty konat, jakmile je podáno oznámení o trestném činu namířeném proti dítěti. Je-li dítě obětí trestného činu nebo existuje-li podezření, že spáchalo trestný čin, musí vždy spolupracovat policie a státní zástupci. Je rovněž navázána spolupráce se sociálními službami a dalšími příslušnými aktéry.

6. Opatření k zajištění toho, aby byl hlavním nebo prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte

Švédské právní předpisy stanoví, že obecné soudy musí jako hlavní aspekt uvážit nejlepší zájem dítěte, což znamená, že soud musí posoudit nejlepší zájem každého dítěte. V případech týkajících se péče o dítě, bydliště a styku s dítětem rozhoduje o nejlepším zájmu dítěte soud. Podle švédských správních předpisů však neexistuje obecná zásada, že orgány nebo správní soudy musí přihlížet k nejlepšimu zájmu dítěte nebo že je třeba věnovat zvláštní pozornost nejlepšimu zájmu dítěte. Správní právo se proto v tomto ohledu liší od občanského práva. Odvětvové právní předpisy však zavedly zásadu, že v některých konkrétních správních oblastech je třeba v různé míře zohlednit nejlepší zájem dítěte.

7. Sledování a výkon rozhodnutí v řízeních týkajících se dětí

Děti mladší patnácti let nemohou být trestně odpovědné za spáchané trestné činy. Základní zásadou je, že by se na mladistvé pachatele měla nejprve vztahovat opatření v rámci sociálních služeb místo předání vězeňské a probační službě. Existují zvláštní sankce, které se vztahují pouze na mladistvé pachatele ve věku od 15 do 21 let. Mladistvým pachatelům ve věku od 18 do 21 let jsou často ukládány stejné postihy jako dospělým. Pokud pachatel spáchal trestný čin před dosažením 21 let, měla by být při určování trestu věnována zvláštní pozornost jeho mládí. Ustanovení o výkonu soudních rozhodnutí v občanských věcech jsou stejná pro děti i dospělé. Pokud protistrana neplní své povinnosti podle rozsudku nebo rozhodnutí, může dotčený účastník požádat o výkon rozsudku nebo rozhodnutí švédským donucovacím orgánem. Zákon o dětech a rodičích obsahuje ustanovení o výkonu rozsudku nebo rozhodnutí týkajícího se péče o dítě, bydliště a styku s dítětem, jakož i dalších rozhodnutí podle tohoto zákona. Při výkonu takových rozsudků nebo rozhodnutí by měl být prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte.

8. Přístup k opravným prostředkům

Existuje obecné, tj. nikoli výlučné právo dětských obětí požádat o přezkum rozhodnutí o zastavení trestního stíhání. Takovou žádost však mohou podat pouze dotčené strany. Děti, které se staly obětí trestného činu, jakož i oběti z řad dospělých mohou požadovat od pachatele kompenzaci (náhradu škody). Pokud jde o občanské právo, jelikož děti obecně nemají procesní způsobilost, mají přístup k podávání stížností, opravných prostředků a mechanismům soudního přezkumu pouze prostřednictvím svých zákonných zástupců.

9. Obecná pravidla týkající se osvojení (dítěte nebo dospělé osoby)

Rozhodnutí o osvojení přijímá soud. Žádost podává osoba/osoby, které si osvojení přejí. Soud přezkoumá, zda k osvojení může dojít vhodným způsobem. Povolení k osvojení dítěte nesmí být uděleno, není-li shledáno, že osvojení dítěte je v jeho prospěch.

[Justice vstřícná k dětem ve Švédsku](#) (255 Kb) [en](#)

Poslední aktualizace: 31/07/2020

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.